24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1941
НОЯБРЬ
2
ВЫРСАРНИКУН
259 (5974) №

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Совет Союзĕнчи халăхсене чуралантарма тата çаратса пĕтерме хапсăнакан гитлерла юнлă йытăсене—вилĕм!

(Октябрьти Социализмлă Аслă Революци 24 çул тултарнă тĕле ЦК ВКП(б) кăларнă лозунгсенчен)

НИМĔÇСЕН ФАШИСТЛА ЗАХВАТЧИКĔСЕНЕ ÇĔНТЕРЕССИШĔН ПЫРАКАН КĔРЕШŸ ЛОЗУНГĔСЕМ

Историллĕ чаплă кун—Октябрьти Социализмлă Аслă Революци XXIV çул тултарнă кун çывхарса килет. Пĕтĕм Союзри Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Центральный Комитечĕ Октябрьти революци пулнăранпа XXIV çул тултарнă тĕле лозунгсем пичетлесе кăларчĕ. Совет Союзĕ çине ултавлăн тапăнса кĕнĕ, ирĕклĕхе юратакан нумай халăхсене чуралантарнă вăрă-курахла гитлерла шайккăна совет халăхĕ пĕтĕм чун-чĕререн тарăхса, хаяррăн курайманнине палăртнă çав боевой лозунгсенче. Партин Октябрь уявĕ тĕлне кăларнă лозунгĕсенче пирĕн халăх, умра темĕнле пысăк йывăрлăхсем тÿссе ирттермелле пулсан та, çухатусемпе асапсем темĕн пек йывăр пулсан та—çĕнтерÿ юлашкинчен пурпĕрех Совет Союзĕн аллинче пулассине, нимĕçсен фашистла захватчикĕсене хирĕç кĕрешекен халăхсен аллинче пулассине пирĕн халăх çирĕппĕн шанса тăнине кăтартса панă.

Совет халăхĕ хăйĕн юратнă праздникне кăçал хаяр испытанисен обстановкинче, е пурнăç е вилĕм тесе пыракан кĕрешĕвĕн йывăр обстановкинче кĕтсе илет.

Совет çĕршывĕ умне пысăк хăрушлăх тухса тăнă. Тăшман пирĕн тăван çĕрĕн сахал мар пайĕсене тытса илме пултарчĕ, миллионшар çынсене пирĕн тăван çĕршыври ытти мĕнпур ĕççыннисемпе пĕрле Октябрьти Социализмлă Аслă Революцин кунне ирĕклĕн уявлама чăрмантарчĕ. Фашистла тискер-кайăксем пирĕн тăван çĕршывăн питех те паха пурнăç центрĕсене хăратса тăраççĕ.

Совет халăхĕ мирлĕ пурнăçăн ырлăхĕсемпе çирĕм çул хушши ытла усă курса пурăнчĕ, хăй килĕнче хăй хуçа пулса тăрса, пирĕн çĕршывран Октябрь кунĕсенче хăваласа кăларнă империалистсемсĕр пурăнчĕ. Кунĕн-çĕрĕн, ырма-канма пĕлмесĕр ĕçлесе, йывăрлăхсемпе асапсем тÿссе, совет халăхĕ фабрикăсемпе заводсем, колхозсемпе совхозсем, университетсемпе шкулсем, амбулаторисемпе больницăсем турĕ, çавсемпе пуринпе те совет çыннисем—рабочисем, колхозниксем, интеллигенци усă курччăр, терĕ вăл. Акă халĕ ĕнтĕ совет çыннисем хăйсен пĕтĕм вăйĕсене хурса тимлĕн пăхса çитĕнтернĕ чи паха та хаклă япаласене тăшман хăратса тăрать. Пирĕн государствăн пурнăçне, совет çыннисен пурнăçне, вĕсен тивĕçлĕхĕсемпе ирĕклĕхне, вĕсен никама пăхăнманлăхне нимĕçсен фашистла мерзавецĕсен шайкки пĕтерсе тăкма хапсăнать.

«Совет Союзĕнчи халăхсене чуралантарма тата çаратса пĕтерме хапсăнакан гитлерла юнлă йытăсене—вилĕм».

Совет халăхĕн отечественнăй аслă вăрçи пиллĕкмĕш уйăх пырать. Хĕрлĕ Çар воинĕсем тĕнче халиччен курман геройлăхпа тата паттăрлăхпа тăрса, хăйсен юнне те, хăйсен пурнăçне те хĕрхенмесĕр, фронтра çапăçаççĕ, тăшман çарĕсем татти-сыпписĕр урса кайса хĕссе килнине сире-сире пăрахаççĕ. Нимĕç захватчикĕсене хирĕç тăван çĕршыва паттăррăн тăрса хÿтлекенсемпе пĕрле мĕнпур совет халăхĕ кĕрешĕве çĕкленет. Çак вăрçăра вăта çĕрте тăрса юлма çуккине вăл пĕлет: е çĕнтерÿ, е вилĕм. Виççĕмĕш тупсăм çук.

Тăшман хаяр та хĕрхенÿсĕр. Пĕтĕм тĕнчери халăхсем хушшинчи мире пăснă тата вăрçă вутне миллионшар çынсене туртса кĕртнĕ гитлерла империалистсен—разбойниксен ултавĕпе ирсĕрлĕхне мĕнпур тĕнче умĕнче тапăкланах тăрă шыв çине кăларнă. Юнлă çапăçăва пуçарса яракан ирсĕре тăрă шыв çине кăларса, хура юпа çумне пăталаса хунă.

«Пĕтĕм тĕнчери халăхсем хушшинчи мирлĕ пурнăçа пăснă тата Германие, Европăна, ССР Союзне вăрçа кĕртсе янă гитлерла империалист-разбойниксем тĕп пулччăр!»

Хĕвелтухăçĕнче вăрçă пуçласа ярса, гитлерла захватчиксем—вăрă-хурахсем хăватлă совет халăхне çиçĕм пек хăвăрт пырса çапса аркатма, халăхăн пĕр пайне пуçĕпех пĕтерсе тăкма, тепĕр пайне чура туса хурса вăраххăн асаплантарса вĕлерсе пĕтерме шутланă. **Çав ĕç тухмарĕ, нихăçан та тухмĕ!**

Тăшман совет халăхне хăратса ÿкерме пултараймĕ, совет богатырĕсене хăратса ÿкерме вĕсене пули-пулми металран шăратса туман. Хăрушлăх мĕн чухлĕ пысăкрах, вăхăт мĕн чухлĕ хаяртарах, совет çыннисем тăшмана хирĕç çавăн чухлĕ хăватлăрах отпор параççĕ, Хĕрлĕ Çар воинĕсем çавăн чухлĕ паттăртарах çапăçаççĕ. Пирĕн тăван çĕршыва хÿтĕлекен пиншер те пиншер мухтавлă çынсем нимĕнрен хăраман геройсен чаплă ячĕсене ĕмĕрлĕхех илчĕç. Вĕсен ячĕ—легион.

«Пирĕн тăван çĕршывăн чыслăхне, ирĕклĕхне тата никама пăхăнманлăхне паттăррăн хÿтлекен Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар Флочĕн боецĕсене, командирĕсене тата политработникĕсене—отечественнăй аслă вăрçăн геройĕсене мухтав!»

Çакă вăрçă вăраха тăсăлакан вăрçă пулассн халĕ ĕнтĕ тăшманшăн та паллă. Гитлерла империализма çапса аркатма мĕн чухлĕ вăхăт кирлĕ, вăрçă шăпах çавăн чухлĕ тăсăлĕ. Вăхăт пирĕншĕн ĕçлет, Гитлера хирĕç ĕçлет.

Гитлеровщинăна хирĕç пыракан паттăр та йывăр кĕрешÿре Совет Союзĕнчи халăх пĕччен мар. Пирĕнпе пĕрле хăватлă державăсен халăхĕсем, гитлерла вăрă-хурахсем тытса илнĕ çĕршывсенчи халăхсем. Гитлерла империалистсем хăратса тăнине кура мĕнпур тĕнчипе Гитлера хирĕçле фронт ÿссе тĕреклене пырать. Гитлера хирĕçле коалици вăйĕсем татти-сыпписĕр пухăнса тата ÿссе пыраççĕ. Вăхăт çитĕ—вăл вăхăт инçе мар ĕнтĕ,—çав вăйсем пурте ĕçе кайĕç, гитлерла Германи çине хăватлăн пырса çапĕç.

Совет халăхĕпе юнашар тăрса Англи халăхĕ утать. Гитлерла вăрă-хурахсем хĕссе пынине хирĕç Англи халăхĕ паттăррăн та хăюллăн çĕкленнĕ, вăл гитлерла тиранине пĕтерсе тăкма ССР Союзĕнчи халăхсемпе пĕрле çирĕп те хатĕр тăрать. Совет Союзĕнчи халăхсем пекех, Англи халăхĕ гитлеровщинăна хирĕç ирĕклĕхшĕн тĕрĕслĕхлĕ вăрçă туса пырать.

«Нимĕçсемпе итальянецсен разбойникла империализмне хирĕç ирĕке тухассишĕн тĕрĕслĕхлĕ вăрçă туса пыракан Совет Союзĕн, Великобританин тата ирĕклĕха юратакан ытти халăхсен çарĕсемпе флочĕсен боевой союзĕ сывă пултăр!»

Тĕнчери аслă çĕршывсенчен пĕринче—Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсенче Гитлера хирĕçле анлă фронт ытларах та ытларах çирĕпленсе пырать.

«Нимĕçсен фашистла захватчикĕсене хирĕç пыракан тĕрĕслĕхлĕ вăрçăра Совет Союзне, Англие тата ирĕклĕхе юратакан ытти халăхсене пулăшакан Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсем сывă пулччăр!»

Хамăрăн шалти вăйсем вĕçĕмрен ÿссе пынине тата малалла та ÿссе пырассине ăнланса тăни, гитлеровщинăна хирĕç пыракан йывăр вăрçăра Совет Союзне Англипе Америка халăхĕсем енчен пулăшу парса пынине тата çак пулăшу парасси ытларах та ытларах ÿссе пынине ăнланса тăни Совет халăхне кĕрешÿре шанчăк кÿрет, гитлерла вăрă-хурахла бандăсене çапса аркатас вăхăт инçе юлманнине шанса тăма май парать.

Гитлеровецсем Совет Союзĕ çине авантюристла килсе тапăнни вĕсемшĕн халех ĕнтĕ питех хакла ларчĕ, гитлеровецсем хăйсен миллионшар çыннисен пурнăçĕсене, пиншер те пиншер танксем, самолетсем, орудисем çухатрĕç, анчах та Гитлер нимĕç халăхне вăрçа вĕçлеме сăмах пани ултав кăна пулчĕ, вăрçăн вĕçĕ курăнмасть. Улталаннă, пыйтланса кайнă, халран ÿкнĕ нимĕç салтакĕсем çине те çинех çак ыйтăва параççĕ: мĕн пулĕ-ха малашне?

Вăрçăн пиллĕкмĕш уйăхĕнчех ĕнтĕ тăшман юн юхтарса халран кайма тытăнать. Совет Союзне хирĕç туса пыракан вăрçăра питех те пысăк çухатусем тÿсни, вăрçă мĕнпе пĕтесси пăхса та курăнманни, умра виççĕмĕш выçă хĕл тăни Гитлерăн вăрçă машинине ытларах та ытларах хавшатса пырать. Нимĕç салтакĕн вăй-хăвачĕ тата моралĕ çирĕплĕхĕ чакса пыни ытларах та ытларах палăрма пуçлать, нимĕç салтакĕ вăрçă час пĕтессине, апла пулсан çĕнтерÿ час пуласине шанми пулать. Умра хаяр поражени тÿсесси, совет çĕрĕсене ирсĕрленĕшĕн, совет çыннисене асаплантарса тата пере-пере вĕлернĕшĕн нимĕç çарне хаярран çапса аркатас вăхăт çитесси курăнса тăрать.

Тăшман вăхăтлăха тытса илнĕ совет районĕсенче партизанла кĕрешĕвĕн çулăмĕ ытларах та ытларах хăватланса пырать. Пирĕн тăвансем эпир тавăрăнасса кĕтеççĕ.

«Вăхăтлăха нимĕçсен фашистла мерзавецĕсен пусмăрĕ айне кĕрсе ÿкнĕ пирĕн тăвансене — украинецсене, белоруссене, молдавансене, литовецсене, латышсене, эстонецсене тата карелсене тăванла салам! Тăвансем, партизансен отрячĕсене организацилĕр! Тăшман войскисен тылне çĕмĕрсе пырăр! Нимĕçсен фашистла разбойникĕсене пĕтерсе пырăр, эпир пырасса кĕтĕр, — эпир пыратпăр!»

Гитлерла çар çавтери пысăк çухатусем тÿсет пулсан та, тăшман халĕ вăйлă-ха, унăн вăйĕсем чылаях пысăкха, вăл халлĕхе маневрсем тума пултарать-ха, пĕр-пĕр участокра ударлă чăмăрсем пухса вăл унтан е кунтан киле-киле çапма пултарать-ха. Тăшман Мускав патнелле шăтарса кĕме хăтланса пăхнине хирĕç тăмашкăн хатĕр пулмалла.

Гитлерла çарсем вăхăтлăха ыран-ырантан тепĕр кунне кирек-мĕнле çитĕнÿсем тусан та, темĕнле авантюрăсем туса хăтлансан та — ыйтăва истори малтанах татса панă: гитлерла империализма çапса аркататпăрах. Çакă вăл совет халăхне хăйĕн мĕнпур вăйĕсене хурса кĕрешме, хăйĕн мĕнпур резервĕсемпе ресурсĕсене мобилизацилеме хушать. Çав резервсемпе ресурссем Совет Союзĕн аллинче, ирĕклĕхе юратакан ытти халăхсемпе пĕрле шутласан, гитлерла Германиринчен танлаштарма çук нумайрах тытăнса тăраççĕ. Çав резервсемпе ресурссене пĕтĕмĕшпех ĕçе яман-ха. Анчах вĕсене ĕçе яратпăр. Пирĕн çĕршыври ĕççыннисем хăйсен ĕçне тăвĕç, вĕсем фронта çителĕклĕ таранах резервсем, хĕçпăшалсемпе продовольстви парĕç.

«Рабочисемпе работницăсем, инженерсемпе техниксем! Фронта пулăшмашкăн пĕтĕм вăя хурса, ывăнма пĕлмесĕр ĕçлĕр! Танксем, танксене хирĕç кĕрешмелли хĕçпăшалсемпе орудисем, самолетсем, тупăсем, минометсем, снарядсем, минăсем, пулеметсем, винтовкăсем нумайрах парăр! Йăлтах фронт валли!»

«Колхозниксемпе колхозницăсем! Пирĕн çĕрсене, пирĕн тырпула нимĕç мерзавецĕсем туртса илесшĕн, вĕсем пирĕн патăрта ĕлĕкхи пек помещиксен влаçне туса хурасшăн, пире нимĕç князĕсемпе баронĕсен чурисем туса хурасшăн. Фронт валли нумайрах продовольстви парăр! Фронта пулăшма, тăшмана çĕмĕрсе тăкма пĕтĕм вăя парăр! Йăлтах фронт валли!»

Хамăрăн тăван çĕршыва, никама пăхăнманлăхпа ирĕклĕхе хÿтĕлеме пĕтĕм совет халăхĕ çĕкленчĕ. Вăл хамăрăн аслă Сталин пуçпулса тăнипе малалла каять. Ăна çĕнтерÿ патнелле Ленинăн — Сталинăн геройла партийĕ ертсе каять.

«Нимĕçсен фашистла захватчикĕсене çĕмĕрсе тăкассишĕн пыракан кĕрешĕвĕн организаторĕ — Пĕтĕм Союзри Коммунистсен (большевиксен) Партийĕ, Ленин — Сталин партийĕ сывă пултăр!»

(«ПРАВДА» умстатьи, ноябрĕн 1-мĕш).

Совет Информаци Бюровĕнчен

Октябрĕн 31-мĕшĕнчи каçхи пĕлтерÿ

Октябрĕн 31-мĕшĕнче пирĕн войскăсем пур фронтсенче те противника хирĕç вăйлăн çапăçнă.

Октябрĕн 30-мĕшĕнче нимĕçсен 37 самолетне пĕтерсе тăкнă. Пирĕн 18 самолет пĕтнĕ.

* * *

Хĕвеланăç фронтĕнче пирĕн авиачасть октябрĕн 30-мĕшĕнче нимĕçсенне 26 танк, çар грузĕсем тиенĕ 225 автомашина, штаб автобусĕсене 18, орудисем 14 таран пĕтерсе тăкнă, тăшман пехотин икĕ полкне тата кавалерин пĕр эскадронне аркатса янă тата вĕсен пĕр пайне пĕтерсе тăкнă.

* * *

Фронтăн Çурçĕр-Хĕвеланăç енчи участокĕсенчен пĕринче сержант Николаев командир пулса тăракан артиллери батарейи ăнăçлăн çапăçать. Çак батарея тĕл пени тăшмана нумай сиен тăвать. Çак кунсенче шоссе тăрăх пехотăн икĕ батальонĕ, вĕсен хыççăн машинăсем туртнипе артиллери батарейи пыни çинчен наблюдательнăй пунктран пĕлтернĕ. Сержант Николаев хăвăрт решени йышăннă. Малтанхи хут пенипех тăшман колоннинче пысăккăн арпашма пуçланă. Машинăсемпе çынсем пĕр çĕре капланса ларнă. Çав вăхăтра Николаев батарейи тăшмансен ушкăнĕ çине 20 снаряд ытла кăларса янă. Тăшман колоннисене аркатса янă. Шоссе çинче çĕмĕрĕлнĕ автомашинăсем, орудисем, тракторсем мотоциклсем выртса юлнă. Фашистсене 200 çын ытла вĕлернĕ тата амантнă.

* * *

Фашистла бандитсен питех те хаяр тискерлĕхĕсем çинчен пĕлтернисем килеççĕ. Орел облаçĕнчи Васильевка ялĕнче ĕçсе ÿсĕрĕлнĕ нимĕç салтакĕсем хăйсем ирĕксĕрлесе мăшкăл тунă тата хĕнесе пĕтернĕ хĕрсене ташлаттарма тытăннă. Çав вăхăтра урам тăрăх йывăр çын пулнă Анна Ларионова колхозница пынă. Фашистсем ăна та ташлама хушнă. Ларионова хăй йывăр çын пулни çине кăтартса, ташлама килĕшмесĕр туртăнса тăнă. Çилленсе кайнă этем, ефрейтор паллисемлĕскер, хĕрарăма атăпа хырăмран тапнă. Ларионова тăнран кайнă. Çуратас умĕнхи ыратусем пуçланнă. Фашистла ирсĕрсем хресчен хĕрарăмĕсене ача çуратакана пулăшу пама чарнă. Телейсĕр хĕрарăм вилĕ ача çуратнă.

Кировоград облаçĕнчи Ивановка ялĕнчи ватă тата чирлĕ хресчен хĕрарăмĕ нимĕçсем валли тырă çапса пама килĕшмен. Фашистсем вара карчăка тата унăн хĕрне персе пăрахнă, килçуртне вут тĕртсе çунтарнă. Полтава облаçĕнчи Креститилево ялĕнче нимĕç салтакĕсем хресченсен килĕсене йăлтах ухтарса тухнă, çимелли япаласене вĕсенчен йăлтах туртса илнĕ.

* * *

Нимĕç фашисчĕсем авантюрăна илсе кĕртнĕ пирки Финлянди çĕршывĕн экономикине пĕтĕмпех юхăнтарса янă. Финляндире апат-çимĕç пирки ĕç питех те начар тăрать. Халăх выçă. Çăкăр памалли нормăна кашни çынна пĕр куна валли 80 грамм таран чакарнă. Çăкăр магазинĕсем пушах. Влаçсем ноябрьте ачасенчен 50 процентĕ валли кăна шурă çăкăр парасси çинчен пĕлтернĕ. Хельсинки хулин базарĕсенче юлашки вăхăтра чайкăсемпе салака (чи япăх сортлă вĕтĕ пулă) сутлăх илсе пынă, çав пулăсемшĕн пысăк черетсем тăраççĕ. Тинĕс чайкисене питех те пысăк хакпа уйрăм телейлĕ çынсен кăна илме май килет. Çак кунсенче Хельсинки базарне Аландски утравсем çинчен 700 пичке салака илсе пынă пулнă. Салакăна илес текенсем пĕр километр ытла черете тăрса тухнă, вĕсем каçхине, çĕрĕпех тата тепĕр кунне кунĕпех тăнă. Черетре 8000 çын ытла пулнă. Унтан, юлашкинчен, магазин уçăлсан, çак выçăпа аптраса çитнĕ çынсене: салакăна сутса янă, тесе пĕлтернĕ. Базар площадĕнче протестлекенсен демонстраци хăйне хăех пулса тăнă. Çынсен ушкăнĕнчен çакăн пек кăшкăрнисем илтĕннĕ: «Нимĕçсене пирĕн çĕршывран хăваласа кăлармалла! Çăкăр! Ачасене выçлăхран çăлăр!» Çĕрле кăна полици демонстрантсене аран-аран хăваласа яма пултарнă. 100 çынна яхăн арестленĕ.

Выçлăха хирĕçле пăлхавсем çавăн пекех Çурçĕр Финляндире халăх пурăнакан тĕрлĕ районсенче те пулнă, вăл районсенче чылай общинăсем пĕтĕмпех выçă лараççĕ.

* * *

Бакури нефтяниксем ĕçсен хăвăртлăхĕсене пĕрмаях малалла ÿстерсе пыраççĕ. Советăн çулăмлă патриочĕсем çапла калаççĕ: пирĕн танксемпе самолетсем фашизма пĕтĕмпех тата тĕппипех çĕмĕрсе тăкма мĕн чухлĕ кирлĕ, çавăн чухлĕ горючи илсе тăраççĕ тата малашне те илсе тăрĕç. «Азизбековнефть» трестĕнче Хамен Джавадов мастер ертсе пыракан çамрăксен бригади виçĕ скважинăна юсаса пĕтерсе ĕçе янă. Хастарлă çамрăксем хăйсен промыслинчех кирлĕ оборудованине тупнă тата туса хатĕрленĕ. Бригада нефть тухса тăрассине пĕр скважинăра 80 процент, тепринче—50 процент, виççĕмĕшĕнче—25 процент ÿстерме пултарнă. Нефть тухса тăрасси Джавадов бригади ĕçлекен ытти скважинăсенче те ÿснĕ. Бурильщик Макаров юлташăн вахти—«Сталиннефть» трестĕ — лайăх ĕçленин примерне кăтартать. Вăл производствăри çурçуллăх заданине икĕ уйăх хушшинче тултарнă. Макаровпа ăмăртакан бурильщик Абдулаевăн вахти те çавăн пекех лайăх ĕçлет. Бурильщиксен Сулимханов, Борисов, Демидов тата Новиков юлташсен вахтисем трехсотниксен хисеплĕ ятне илме тивĕçлĕ пулчĕç. «Сталиннефть» трестăн бурильщикĕсем, тормозчикĕсем 60 çын ытла, çÿлти буровой бригадăсем вăрçă кунĕсенче двухсотниксемпе трехсотниксем пулса тăчĕç. Çĕр айĕнче ремонт тăвас ĕçре ĕçлекен рабочисем хушшинче те двухсотниксен йышĕ пысăкланнă. «Орджоникидзенефть» трестăн промыслисенче скважинăсен çĕр айĕнчи пайне ремонт тăвас ĕçĕн операторĕсем Димаевпа Горбатов юлташсем яланах икшер нормăран кая мар ĕçлесе тăваççĕ. Мастер Николаевăн бригади стахановла ĕçленине пула виççĕмĕш промыслара юлашки вăхăтра темиçе скважинăна хăвăрт юсаса пĕтерсе ĕçе янă. 7-мĕш промыслара Куланханлар мастерăн бригади заданине кунсерен 200 процент ытларах тултарса пырать. 6-мĕш промыслара Агамов мастер бригади ремонт ĕçĕсен срокĕсене икĕ хут, виçĕ хут кĕскетсе ĕçлет. Нумай пулмасть çак бригада норма тăрăх икĕ кун хушшинче тумалли ĕçе 8 сехет хушшинче туса пĕтернĕ, çав вăхăтра вăл скважинăра станок-каталкăна улăштарса лартнă. Çав хăвăртлăхпах бригада тепĕр скважинăна та тÿрлетсе панă. Андреев ячĕпе тăракан нефть юхтаракан заводри ремонтниксем Пискунов, Алексакин тата Степанов—механик Чистохвалов юлташ ертсе пынипе установкăсенчен пĕринче тумалли профилактически ремонта кăтартнă срокран пĕр кун маларах туса панă.

Ноябрĕн 1-мĕшĕнчи ирхи пĕлтерÿ

Ноябрĕн 1-мĕш ыран тĕнĕ чух çĕрле пирĕн войскăсем мĕнпур фронтсенче противника хирĕç çапăçнă.

* * *

Хĕвеланăç фронтĕнчи участокĕсенчен пĕринче Немиров юлташ комиссар пулса ертсе пыракан артиллери подразделенийĕ противник атакине сирсе янă, тăшманăн 59 танкне, нимĕçсен 2 самолетне тата противникăн 600 яхăн автоматчикне пĕтерсе тăкнă.

* * *

Волоколамск енче çапăçакан, Копров юлташ ертсе пыракан часть октябрĕн 28-мĕшĕнче противникăн виçĕ хаяр атакине сире-сире янă. Çав атакăсенчен пĕринче кĕçĕн лейтенант Шарматов юлташ тапăнса килекен фашистсене 250—300 метр çывăха пыма май панă та, вĕсем çине пулеметран тăвăллăн пеме пуçланă, фашистсен салтакĕсемпе офицерĕсене 50 çынна çити пĕтерсе тăкнă.

* * *

Каменец-Подольск облаçĕнчи партизансем тăшман çине хăюллăн тапăнаççĕ. Д. хулин районĕнче çапăçакан партизансен отрячĕ командирĕ октябрĕн 10-мĕшĕнче çакăн çинчен пĕлнĕ: пĕр машинно-тракторнăй станцин территорине нимĕçсен хăйсен автомашинисен колоннине пырса тăратнă, мĕншĕн тесен вĕсен горючи пулман. Командир автомобильсене пĕтерсе тăма шут тытнă. Сĕм çĕрле отряд МТС территорийĕ çине пырса кĕнĕ. Икĕ часовойне вĕлернĕ хыççăн, партизансем грузовой тата çăмăл 22 машина, 6 мотоцикл тата пĕр бронемашина çине типĕ улăм витсе, улăм çине краççын сапнă. Партизансем çав машинăсене чĕртсе янă. Çур сехетрен машинăсемпе мотоциклсенчен тимĕр кÿлепisem çеç тăрса юлнă.

* * *

Б. юлташ командир пулса ертсе пыракан партизансен отрячĕ К. хули патĕнче продовольстви усракан пысăк склада пĕтерсе тăкнă. Пĕр-пĕрин çине хире-хирĕç пенĕ вăхăтра, склада хураллакан салтаксене пулăшма, хуларан мотоциклсем çине ларса нимĕçсен 15 салтакĕ пырса çитнĕ. Тăшман çывхарса килни çинчен разведка командира вăхăтра пĕлтернĕ. Мотоциклистсене пăшалсемпе пулеметсенчен пĕр харăс персе кĕтсе илнĕ. Нимĕçсене пурне те вĕлерсе пĕтернĕ хыççăн, совет патриочĕсем юсавлă 9 машинăна тытса илсе тарса çухалнă.

* * *

Норвегире фашистла оккупантсем çине халăх тарăхасси çивĕчленнĕçемĕн çивĕчленсе пырать. Октябрь уйăхĕн варринче Норвеги патриочĕсем Германи çарĕ валли панă заказсене пурнăçа кĕртекен хими завочĕсенче чылай пысăк диверсисем тунă. Арендал, Лиллестром, Нютодден хулисенчи заводсенче пушарсемпе взрывсем пулнă. Арендал хулинче хатĕр продукци складĕнче вăйлă взрыв пулнипе пушар сиксе тухнă, çав пушарта склад тата заводăн виçĕ цехĕ пĕтнĕ.

Октябрĕн 11-мĕшĕнче çав хула портĕнче Германи çарĕ валли груз тиенĕ пароход шыва путнă, сăлтавĕ паллă мар. Германи влаçĕсем хими завочĕсенчи рабочисем хушшинче арестсем туса ирттереççĕ.

Октябрь уявĕ умĕн

● Шупашкар районĕнчи Молотов ячĕпе тăракан колхоз тата колхозниксем Октябрь уявне государство умĕнчи обязательствăсене йăлтах тултарнă. Халĕ колхоз тата колхозниксен хуçалăхĕсем 1941 çулшăн государство умĕнчи мĕнпур обязательствăсене тултарчĕç. Кунпа пĕрлех колхозниксем укçа-тенкĕ тÿлевĕсене те уяв тĕлне парса татма тăрăшаççĕ.

М. СМЕТАНИН.

● (Красноармейски районĕн «Унга» колхоз Октябрь уявне ялхуçалăх ĕçĕсене вĕçленипе кĕтсе илесшĕн ăмăртать. Хĕлĕ бригадăсем хĕрсе авăн çапаççĕ, вылăхсене хĕл каçарма тимлĕн хатĕрлеççĕ.

Н. ДМИТРИЕВ.

Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем пухас ĕçе малалла та вăйлатса пыратпăр

СĔНТĔРВАРРИ. Октябрĕн 31-мĕш тĕлне районĕпе Хĕрлĕ Çар валли ăшă япаласем çакăн чухлĕ пухăннă: 1800 тир, 183 килограмм çăм, 83 фуфайка, 4 тăлăп, 46 свитер, ватка хурса çĕленĕ шаровар, 40 ăшă кĕпе, 269 кальсон, 208 кĕпе, 312 мăшăр алшăн, 392 мулкач, 45 мăшăр çăматă, 272 мăшăр носки, 52 простыня, 127 мăшăр пир тăла, 201 алшăлли, 15 одеяло тата ытти япаласем те.

Совета колхоз активĕ çак ĕçе хастарлă тытăнса хăй пример кăтартса пынă çĕрте тумтирсем пухас ĕç лайăххăн иртет. Кĕçĕн Маклашкинăри «Хĕрлĕ Çар», Шуркассинчи Киров ячĕпе тăракан колхозсенче ялти активистсем çак ĕçе хастарлăн хутшăнчĕç. Вĕсем Хĕрлĕ Çар валли ăшă япаласем пухни халĕ мĕнле вырăн йышăнса тăни çинчен колхозниксене кунсерен ăнлантарса параççĕ. Çавна пула çу колхозниксем хăйсен кăмăлĕпе Хĕрлĕ Çар валли ăшă япаласем панă.

Ăшă япаласем пухас ĕçе организацилеме уйăрнă комиссисенчен хăшпĕрисем çак ĕçе кирлĕ пек туса пымаççĕ. Сутчево колхозĕнчи комисси председателĕ пулса Романов юлташ ĕçлет. Вăл хăй те пĕр тир кăна панă, çак ĕçе организацилеме тăрăшни курăнмасть. Çавăн пекех Ядеркассинчи «Правда» колхози комиссин председателĕ Михайлов та хăй пĕр тир кăна панă, ăшă япаласем пухас ĕçе колхозниксем хушшинче анлăн сарас тĕлĕшпе ĕçлемест. Хĕрлĕ Çар валли ăшă япаласем пухма уйăрнă комиссисем вĕсем çине хунă çак пысăк та хисеплĕ ĕçе лайăх организацилемелле, кирлĕ пек туса пыма тăрăшмалла.

Эпир Сĕнтĕрвăрри районĕнче Хĕрлĕ Çар валли ăшă япаласем пухас ĕçе малалла та вăйлатса пыратпăр.

Н. БОРЗОВ.
ВКП(б) райкомĕн секретарĕ.

ДЕЙСТВУЮЩИ ФЛОТ. Разведкăна кайни. (ТАСС фотохроники).

СССР граждăнĕсене пурне те çар ĕçне вĕрентни пирĕн оборонăна çирĕплетет. Совет патриочĕсем! Çар ĕçне вĕренĕр! Тăван çĕршыва пултаруллăн хўтĕлекенсем пулма хатĕрленĕр!

(Октябрьти Социализмлă Аслă Революци 24 çул тултарнă тĕле ЦК ВКП(б) кăларнă лозунгсенчен)

Шупашкарти Заготзерно пунктĕнче. **Ўкерчĕк çинче:** «Чуваш. ЦИК» колхозран (Шупашкар р.) Захаров юлташ çуртри пама килнĕ.

Ф. ИВАНОВ фотоўкерчĕкĕ

ПĔР ПОДРАЗДЕЛЕНИРИ МЕДИЦИНА РАБОТНИКĔСЕМ

Отряд тăшман çине вăйлă наступлени пуçласа янă. Пĕтĕм вăйне пухса противник оборонăна куçнă. Тарма тытăннă противника совет боецĕсем пулеметсемпе автоматсенчен пеме тытăннă. Малалла чупакан боецсен сывăхĕнче минăсем çурăлни илтĕннĕ.

Боецсем хушшинче унта та кунта военврач Батмаев васкаса çўрени курăннă. Тăшман вут-çулăмĕ айĕнче, хăйĕн пурнăçĕ хăрушлăхра пулнине пăхмасăрах, вăл аманнă красноармеецсене малтанхи пулăшу парса, вĕсене хăрушă вырăнтан иле-иле тухнă.

Высотасенчен пĕриншĕн пынă çапăçура тăшмана миномет расчетĕнчи боецсене стройран кăларма май килнĕ. Тăшман питĕ вăйлă пенĕ. Çапах та санинструктор И. Жерновой юлташ, хăйĕн пурнăçне шеллемесĕр, аманнă боецсене çапăçу хирĕнчен илсе тухнă. Пĕр çапăçура Жерновой аманнисене пулăшу панă вăхăтра пулеметчик патне шуса пыракан икĕ белофинна персе пăрахнă.

Зотов, Прибытков, Калинин, Белов, Абрамович, Проскурякова т. ыт. военврачсем белофинсене хирĕç çапăçса аманнă боецсемпе командирсен пурнăçĕсене çăлса хăварнă.

Пысăк квалификациллĕ врачсемпе юнашарах медицина сестрисем те ку ĕçре пĕтĕм вăйĕсене хурса ĕçлеççĕ. М. Титова, Н. Новожилова, М. Коскушкина, К. Печенкина, Т. Платонова тата ытти сестрасен ячĕсене тăван çĕршыв нихăçан та манмĕ. Аманнисене вăхăтра пулăшу парас, боецсемпе командирсене хăвăртрах сыватса строя тăратас — çак задачăна медицина работникĕсем питĕ те лайăх ăнланаççĕ.

* * *

Вăрман варринчи шыв хĕррипе санитарнăй палаткăсем ларса тухнă. Аманнă боецсемпе командирсене çакăнта илсе килеççĕ. Вĕсене кунта ăшшăн кĕтсе илеççĕ. 2-мĕш рангри военврач С. А. Абрамович юлташ ертсе пыракан медицина персоналĕ аманнисене питĕ васкавлăн пулăшу парать. Титова, Новожилова сестрасен тата Павлов, Доровицын санитарсен ячĕсене боецсем ăшшăн асăнаççĕ.

Аманнă красноармеец М. Дроздовăн пурнăçĕ хăрушлăхра пулнă. 3-мĕш рангри военврач Зотов операци туса красноармеец пурнăçне çăлса хăварнă. Çавăн пекех операци туса боец Петрова та вилĕмрен хăтарнă.

Çамрăк военфельдшер Н. Яровой ятне пирĕн чаçре ырласа асăнаççĕ.

Сентябрь уйăхĕнче госпитале пĕр аманнă боеца илсе килнĕ. Красноармееца вилĕмрен юн ярса анчах хăтарма май пулнă. Яровой юлташ хăйĕн юнне парса боецăн пурнăçне çăлса хăварать. Хăй çавăнтах аманнисене пулăшу пама позицисене тухса каять.

Отечественнăй вăрçăн малтанхи кунĕсенчен пуçласах медицина работникĕсем фронтăн малти позицийĕсенче çапла ĕçлеççĕ.

М. РЫБАКОВ.

Действующи арми.

Ялсоветсен вăрçă вăхăтĕнчи ĕçĕсем

Ялсоветсем государствăн ялсенчи органĕсем пулса тăраççĕ. Вĕсем хăйсен территорийĕсенче культурăпа политикăллă тата хуçалăхлă строительствăсене ертсе пыраççĕ, государство йĕркелĕхне сыхласа тăраççĕ, çĕршыв оборонине тĕреклетме пулăшаççĕ тата совет законĕсене, çавнашкалах граждăнсен прависене хўтĕлесе тăраççĕ.

Çак задачăсене ăнăçлăн татса парас тесен, ялсоветсен мĕнпур ĕçĕсене тĕпренех урăхлатса çĕнетни кирлĕ. Ялсоветсен тата вĕсен работникĕсен мĕнпур ĕçе фронт интересĕсене пăхăнтармалла.

Сталин юлташ 1941 çулти июлĕн 3-мĕшĕнче радио тăрăх пухса каланă сăмахĕнче: «Пирĕн хамăрăн пĕтĕм ĕçе халех вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек урăхлатса çĕнетес пулать, пурне те фронт интересĕсене тата тăшмана çĕмĕрсе тăкас задачăсене пăхăнтармалла», тенĕ.

Вăрçă вăхăтĕнчи условисенче Шăхасан районĕнчи чылай ялсоветсем хăйсен ĕçĕсене урăхлатса çĕнетрĕç. Вĕсем хăйсен ларăвĕсенче чи малтан оборона вăй-хăватне тĕреклетес тата фронта пулăшас тĕлĕшпе тăракан ыйтусене пăхса тухаççĕ. Сăмахран, Матьшу ялсовечĕ пăхса тухнă 25 ыйтуран 11 ыйту çĕршыв оборонине тĕреклетес тата фронта пулăшас ыйтусем пулса тăраççĕ.

Ялсовет сессийĕнче граждăнсене çар ĕçне вĕрентес ыйтăва пăхса тухса, решенисем йышăнаççĕ. Матьшу ялĕнче ПВХО кружокĕсем организациленĕ. Ялсовет исполкомĕ (председателĕ Никитин юлташ) оборона ыйтăвĕсемпе кулленех ĕçлет, çар ĕçне вĕренмелли кружоксен ĕçĕсене тĕрĕслесе, пулăшса тăрать. Çаксемпе пĕрлех Хĕрлĕ Çара кайнисен çемьисемшĕн те тăрăшать. Пулăшу кассинчен 19 çемьене тĕштырă панă, 9 çемьене вутă тупса пама пулăшнă.

Шăхасан районĕнчи уйрăм ялсоветсем государство умĕнчи обязательствăсене тултарас тĕлĕшпе паха тĕслĕхсем кăтартаççĕ. Матьшу ялсовечĕ колхозниксемпе единоличниксем хушшинче массăллă-ăнлантарулла ĕçе йĕркеллĕ туса пынипе укçа-тенкĕ пухассине вăйлатрĕ. Шуркасси, Энтриял ялсовечĕсем те укçа-тенкĕ пухассипе лайăх ĕçлеççĕ. Асăннă ялсоветсем ял-хуçалăх ĕçĕсене те кирлĕ пек ертсе пыраççĕ. Колхозсенче çĕрулмине тата техникăллă культурăсене вăхăтра пуçтарса кĕртнĕ; халĕ авăн çапаççĕ, государствăна тăратма пахча-çимĕçсем типĕтеççĕ.

Шăхасан тата Чулкăмака ялсовечĕсем те çĕнĕлле, паха примерсем кăтартса ĕçлеççĕ.

Анчах, калас пулать, пур ялсоветсем те мар хăйсен ĕçĕсене вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек урăхлатса çĕнетнĕ. Уйрăм ялсоветсем ĕççыннисене çар ĕçне вĕрентессине, Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем пухас ĕçе организацилессине хакламанни сисĕнет. Çакăн пек ялсоветсен шутне Шĕкĕр, Троицки ялсовечĕсене кĕртме юрать. Шĕкĕр ялсоветĕнче сессисем 4—5 уйăхра пĕрре пулса иртеççĕ. 1941 çул хушшинче ялсоветăн сессийĕнче колхозсен ĕçĕсем çинчен отчетсем итлесе, сўтсе-явни пачах пулман. Ялсовет исполкомĕ ĕççыннисене çар ĕçне вĕрентессине организацилеме тăрăшман. Кунта Хĕрлĕ Çара кайнисен çемьисемшĕн те сахал тăрăшаççĕ. Совет хуçалăхне япăхтарнă. Советăн тата исполкомăн ĕç планĕсем çук. Çавнашкалах малтан йышăннă решенисене мĕнле пурнăçа кĕртнине те тĕрĕслемеççĕ.

Ĕççынни депутачĕсен Шăхасан райсовет исполкомĕ Шĕкĕр ялсоветне ертсе, ĕçре пулăшса пырассине вăйлатмалла. Ялсоветсен ĕçĕсем çинчен отчетсем итлесе, практикăллă пулăшу памалла.

Вăрçă мĕнпур ĕçе урăхлатса çĕнетме ыйтать. Советсен хăйсен ĕçĕсене фронт интересĕсемпе çыхăнтарас пулать.

М. ПРОХОРОВ.

Государствăна укçа-тенкĕ параççĕ

ПЕРВОМАЙСКОЕ. Анат-Тăрмăш ялсоветĕнчи Ленин ячĕпе тăракан тата «Авангард» колхозсен членĕсем ялхуçалăх налогĕпе страховка укçине вăхăтра тўлесе татма тăрăшаççĕ.

Ленин ячĕпе тăракан колхозри Сергей Петров, Константин Скворцов юлташсем налогпа страховка укçисене парса татрĕç. «Авангард» колхоз членĕсем Георгий Иванов, Николай Раевский, Тимофей Ярушкин тата ытти колхозниксем те налогпа страховка укçине парса татрĕç. Халĕ пур колхозниксем те Октябрьти революци 24 çул тултарнă уяв тĕлне государство умĕнчи обязательствăсене парса татма тăрăшаççĕ.

И. МИТРОФАНОВ.

Яланах малта

ВАРНАР. Уравăшри «1-ое Мая» колхоз çумĕнчи ВЛКСМ пуçламĕш организацинче пурĕ 20 комсомолец. Вĕсенчен 14 хĕрарăм. Вăрçă пуçланнăранпа ялти çамрăксем комсомол ретне кĕрессишĕн ўссех пырать. Пурĕ тăватă çамрăка комсомол ретне илнĕ. Комсомола илме ыйтса халĕ Мария Иванова заявлени панă.

Уйри тырпулсене пуçтарса кĕрес тата авăн çапас, çĕрулми кăларас ĕçре комсомолецсем нормăна 2—3 хут тултарса пычĕç. Комсомолка А. Яковлева тырă вырнă вăхăтра калама çук хастарлă ĕçлерĕ. Кунне 0,10 гектар вырмалла пулсан, вăл 0,15 гектар вырчĕ. Кашни кун 150—200 тĕм çыхса пычĕ. Вăл колхоз ĕçĕнчен пĕрре те юлмасть, ку вăхăтчен 300 ĕçкунĕ ытла тунă. Çавăн пекех А. Волкова 280 ĕçкунĕ, А. Абакумов 200 ĕçкунĕ ĕçлесе илнĕ.

Комсомолецсем нумайĕшĕ колхозăн ответлă вырăнĕсенче ĕçлеççĕ. А. Волкова колхозăн завхозĕ, К. Казакова почта уйрăмĕн начальникĕ, Н. Егоров колхоз счетоводĕ пулса ĕçлеççĕ. Н. Егоров колхозăн учетне лайăх йĕркелесе пырать. Колхоз тупăшне валеçме хатĕрленеççĕ. Комсомолецсем колхоз пурлăхне çирĕп сыхлаççĕ. Кашни çасах колхоз хуралĕсене тĕрĕслесе тăраççĕ, çитменлĕхсем çинчен комсомолецсен пухăвĕнче сўтсе-яваççĕ, çийĕнчех колхоз правленине пĕлтереççĕ. Çавăнпа та колхоз председателĕ Я. Васильев комсомолецсене юрататъ, вăл яланах вĕсемпе пĕрле пулать. Комсомолецсем культурăллă-массăллă ĕçе те лайăх йĕркелесе пыраççĕ. Тырă вырнă вăхăтра пурĕ 18 каласу ирттернĕ, 21 номер стена хаçачĕ кăларнă. Комсомолец-агитаторсем колхозниксем хушшинче партипе правительство постановленийĕсем тата Совет Информбюровĕ пĕлтерĕвĕсем çинчен, пирĕн Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар флочĕ тăшмана хирĕç геройла çапăçни çинчен каласа параççĕ. Ку ĕçре уйрăмăнах П. Павлов, П. Григорьева, Т. Игнатьева комсомолецсем лайăх ĕçлеççĕ. Комсомолецсене колхозăн бригадирĕсем çумне çирĕплетнĕ.

Вулав çуртĕн пуçлăхĕ Иванов комсомолец хăйĕн ĕçне лайăх туса пырать. Вăрçă пуçланнăранпа икĕ лекци тунă, пĕр спектакль лартса панă. Комсомолецсен вăйĕпе 190 колхозника кружокра сывлăшран тапăнасран сыхланма вĕрентнĕ. Е. Ильина комсомолка 50 çынна ГТО, ГСО значокĕсен нормисене партарнă.

Оборонăн Государственный Комитечĕ «ССР Союзĕн граждăнĕсене пурне те обязательнăй йĕркепе çар ĕçне вĕрентесси çинчен» йышăннă постановленине комсомолецсем лайăх пурнăçласа пыраççĕ. Çар ĕçне вĕреннĕ çĕрте 1923 çулта çуралнă П. Ивановпа А. Абакумов комсомолецсем пример кăтартса пыраççĕ. Вĕсем винтовка чаçĕсене лайăх пĕлеççĕ, гранатăна инçете ывăтаççĕ, тĕл переççĕ. Çавăнпа вĕсене командирсем темиçе хутчен тав тунă.

Комсомолецсем Хĕрлĕ Çар боецĕсене ăшă тумтирсем парса пулăшас ĕçре те лайăх ĕçлеççĕ. Вĕсем пуçарнипе колхоз паянхи куна 30 тир, 17 килограмм çăм, 3 мăшăр чăлха, 7 çĕлĕк, 22 мăшăр пир тăла тата ытти япаласем те пухрĕ. Комсомолка А. Волкова Хĕрлĕ Çар валли 1 кĕрепенкке çăм, пĕр мăшăр алшиш тата пĕр мăшăр тăла пачĕ.

Комсомолецсем халĕ колхозниксем хушшинче Октябрь уявĕ ячĕпе пыракан социализмлă ăмăртăва анлăн сарса янă. Колхоз çĕрулмине кăларса пĕтернĕ.

Государствăна тырă, çу, сĕт, аш-какай, çĕрулми парса татнă. Ку ĕçре комсомолецсем пример кăтартаççĕ. А. Волкова, Н. Егоров т. ыт. юлташсем государство умĕнчи обязательствăсене 100 проценчĕпех парса татнă.

АН. КРИСЛОВ.

Малтанхи кăларăм

КАНАШ. (**«Чăваш Коммуни» корреспонденчĕ**). Халăха обязательнăй йĕркепе çар ĕçне вĕрентес тĕлĕшпе ялсенче пунктсем ĕçлеççĕ. Çар ĕçне вĕрентме пухнисене çак кунсенче вĕсем пирвайхи хут вĕрентсе кăларчĕç.

Сиккассинчи вĕренў пунктĕнче вĕренекенсем лайăх стрелоксем пулса тухрĕç. Пăшалран тĕл перессипе районра вĕсем чи мала тухнă. Ытти дисциплинăсемпе те результатсем начар мар. Стройпа утма, маскировка тума тата сывлăшран тапăннинчен сыхланма чылайăшĕсем лайăх вĕренсе çитнĕ, пур дисциплинăсемпе те «отлично» тата «хорошо» паллăсем илнĕ.

Çар ĕçне вĕренес тĕлĕшпе уйрăмăнах çамрăксем паха тĕслĕхсем кăтартнă. Сăмахран, Тарас Васильев, Арикпай Крки тата Кузьма Ксенофонтов юлташсем çичĕ дисциплинăран тăваттăшĕпе «отлично», виççĕшĕпе «хорошо» паллăсем илнĕ.

Çар ĕçне отлично вĕренекенсене пурĕ 16 çынна командовани строй умне кăларса тав тунă. Вĕсен хушшинче допризывниксем ытларах.

Кунта политикăллă ĕçе те анлăн туса пынă. Хĕрлĕ Çарăн паттăр çапăçăвĕсем çинчен кашни кун информаци ирттернĕ. «За родину» ятлă стена хаçатне виçĕ номер кăларнă. Занятисем хыççăн уйрăм вĕренекенсем колхозниксем патне çўресе Хĕрлĕ Çара пулăшма кирли çинчен ăнлантарса панă.

Çар ĕçне вĕренес ĕçре ялсовечĕпе колхоз пысăк пулăшу парса пынă. Ялсовечĕ çуртсем, çар хатĕрĕсем тупса пама, колхоз—столовăй уçма, сапернăй городок тума пулăшнă.

Карăклăри пунктра вĕренекенсем хĕçпăшалсен материальнăй чаçĕсене вĕренессипе мала тухнă. Районри çар комиссарĕ М. Макаров юлташ хакланă тăрăх, ку дисциплинăпа пурте отлично тата хорошо паллăсем илнĕ. К. Ильин, Н. Иванов çамрăксем пур ыйтусене те пĕр йăнăшсăр ответленĕ. Пăшалран пемелли упражненине те вĕсем отлично пурнăçланă.

Карăклăри пунктра тактикăна вĕрентес ĕç çине хытă çаврăнса пăхнă. Ку дисциплинăна занятисене çанталăк япăх тăнă вăхăтра уйра е вăрманта ирттернĕ. Çапла майпа çынсене вăрçăра пулакан йывăрлăхсене тўссе ирттерме хăнăхтарнă.

Çак вăхăтра районра боевой подготовкăн вуншар отличникĕсем палăрчĕç. Вĕсенчен чи малтан Карăклăри вĕренў пункчĕн начальникне Владимиров юлташа, Сиккассинчи вĕренў пункчĕн начальникне Мушкин юлташа, Вăтапуçĕнчи уйрăм взвод командирне Козырев юлташа палăртса хăвармалла. Райвоенкомат инструкторĕ Сорокин юлташ та начар мар ĕçлерĕ. Вăл ялсенче час та часах пулса вĕренўри çитменлĕхсене çийĕнчех пĕтерме пулăшса пычĕ.

Вĕренў участокĕсенче çĕнĕ подразделенисене пухса хатĕрлесе çитерчĕç. Октябрĕн 27-мĕшĕнче иккĕмĕш сменăна çар ĕçне вĕрентме тытăнчĕç.

Çар ĕçне ăнăçлăн вĕренсе тухрĕç

КУСЛАВККА. Пурне те обязательнăй йĕркепе çар ĕçне вĕрентес тĕлĕшпе районра темиçе пункт ĕçлет.

Çар ĕçне вĕренмелли Карачри, Аманикри, Пăрмасри тата Тĕрлемесри пунктсенче октябрĕн 15-мĕшĕнче боецсене пĕрремĕш выпуск вĕрентсе кăларнă. Халĕ ку пунктсенче çĕнĕ боецсене вĕрентме пуçланă.

Çар ĕçне вĕрентессине уйрăмăнах Карач участокĕнче лайăх организациленĕ. Çар ĕçне вĕренме тивĕçлĕ çынсем пурте занятисене 100 проценчĕпех пĕр кун сиктермесĕр çўресе 110 сехетлĕ программăна вĕренсе пĕтернĕ. Вĕсем стройпа çўреме, химиллĕ тапăнуран сыхланма, противогазпа усă курма, тактикăллă ыйтусене татса пама, окопсем чавма, маскировкăсем тума, винтовкăран тĕл пеме, гранатăпа усă курма вĕреннĕ. Теорипе вĕреннине практикăпа çыхăнтарса пынă. Пĕрремĕш выпускри боецсем пурте ГСО, ПВХО тата ворошиловла тĕл перекенсен значокĕсене илме зачетсем пачĕç.

Вĕренўн малтанхи кунĕсенчех боецсем хушшинче çирĕп дисциплина туса хунă пулнă. Вĕренсе пĕтеричченех те дисциплинăна пăснисем пулман.

Пĕрремĕш взводри П. Иванов, В. Шулаев, П. Александров, А. Захаров, иккĕмĕш взводри С. Егоров, Е. Павлов, И. Петухов, виççĕмĕш взводри Д. Крышин, И. Паймеров, И. Алмазов юлташсем «отлично» отметкăсемпе вĕренсе тухрĕç. Охин, Ригин, Шикорин тата Щебарев командирсем занятисене çирĕп расписанисем тăрăх ирттернĕ.

Çар ĕçне лайăх вĕреннисĕр пуçне политикăллă ĕç çине те хытă çаврăнса пăхнă. Политрук Сергеев юлташ кашни кунах боецсемпе калаçусем ирттернĕ, Совет Информаци Бюровĕн пĕлтерĕвĕсене вуласа ăнлантарнă. Ку ĕç халĕ те аван пырать. Вĕренў пункчĕ çумĕнче «За родину» ятлă стена хаçачĕ тухса тăрать. Ку таринччен пилĕк номер кăларнă тата «Боевой листок» ятлă бюллетень вунпилĕк номер кăларнă.

Пушă вăхăта лайăх ирттерме хĕрлĕ кĕтес пур. Ăна портретсемпе, плакатсемпе, лозунгсемпе илемлетнĕ. Боецсем хальхи условинче тăшмана хирĕç çапăçмалли хĕçпăшалсен макечĕсене туса хатĕрленĕ.

Çавăн пекех Аманикри, Тĕрлемесри, Пăрмасри участоксенче те çар ĕçне вĕренессине аван йĕркеленĕ. Ку участоксенчи боецсем те 110 сехетлĕ программăна çирĕп расписанисемпе вĕренсе пĕтерчĕç. Пур боецсем те ГСО, ПВХО, Ворошиловла тĕл перекенсен значокĕсене илсе тухрĕç.

П. Л.

Пулас боецсем вĕренўре

Советскинчи вĕренў пунктĕнче çар ĕçне вĕренекенсем хĕçпăшала тыткалама, стройпа утма, противогазпа усă курма, пăшалтан тĕл пеме вĕренеççĕ. Çар ĕçне вĕреннĕ çĕрте социализмлă ăмăрту анлăн сарăлса кайрĕ. Вĕренекенсем пурте пĕр-пĕринпе ăмăртаççĕ. Вĕсем боевой тата тактикăллă ĕçе аван вĕренсе пыраççĕ.

Занятире:

— Мĕн тума винтовка кирлĕ пире?— тесе ыйтрĕ командир Иванов юлташран.

— Пире винтовка тăшмансем çине пеме, ытах та çывăха çитсен штыкпа чикме тата прикладпа çапса пĕтерсе тăкма кирлĕ, тесе ответлет кĕскен те уççăн Иванов. Вăл боевой тата тактикăллă ĕçе аван вĕренсе пырать. Çавăн пекех И. Миронов юлташ та аван вĕренет. Вĕсем иккĕшĕ социализмлă ăмăртăва тухнă. Вĕсен иккĕшĕн те тăватшар оборона значокĕсем пур.

Мăн Чурашри вĕренў пунктĕнче «Боец» ятлă стена хаçачĕ тухса тăрать. Унăн редакторĕ Михайлов юлташ ку ĕçре тăрăшса ĕçлет. Вĕренекенсем хушшинче политикăллă-массăллă ĕçе те аван йĕркеленĕ.

В. АНДРЕЕВ.

ПУРНЕ ТЕ ÇАР ĔÇНЕ ВĔРЕНТЕССИ

Кашни гражданинăн ПВХО ĕçне вĕренмелле

Осоавиахимăн Сĕнтĕр районĕнчи организацийĕ учительсенчен, колхозниксенчен кăçалхи июль—август уйăхĕсенче ĕççыннисене ПВХО-на вĕрентме инструкторсем çителĕклĕ вĕрентсе хатĕрлерĕ. Чылай вырăнсенче ПВХО инструкторĕсемпе куллен ĕçлесе пынă май, темиçе çĕршер ĕççыннисем 28 сехетлĕ программăпа ПВХО ĕçне вĕренсе зачетсем пачĕç.

Янăш ялсоветĕнче ПВХО ĕçне вĕренме ĕççыннисене 100 проценчĕпех хутшăнтарнă. ПВХО инструкторĕсем С. Давыдова, М. Малышева учительницăсем халăха сывлăшран тапăннинчен сыхланма вĕрентес тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлеççĕ.

Шупоçĕнчи пуçламĕш шкулăн заведующийĕ Л. Яшмолкина юлташ тăватă уйăх хушшинче 383 çынна ПВХО ĕçне вĕрентсе хатĕрленĕ. Çавăн пекех Моркаш ялсоветĕнчи Буденный ячĕпе тăракан колхоз членĕ комсомолец Кириллов юлташ та 120 çынна вĕрентсе кăларнă.

Çав вăхăтрах Юваново, Оринино, Мăн Хураçка ялсовечĕсенче ĕççыннисене ПВХО ĕçне вĕрентессине калама çук начар организациленĕ. Çак асăннă ялсоветсенче ПВХО-на вĕренес ĕçе организацилеме пур майсем те пулнă. Асăннă ялсоветсенче вăтам, тулли мар вăтам шкулсем пур. Орининăри вăтам шкулта ĕçлекен учительсем — Ильин, Андреева, Ипатьева ПВХО инструкторĕсен курсĕсенчен вĕренсе тухнă. Анчах та вĕсем юлашки уйăхсенче ĕççыннисемпе пĕр заняти те ирттермен. Çавăн пекех Ювановăри вăтам шкулти учительсем—Перова, Титов, Петров юлташсем те ПВХО инструкторĕсен курсне вĕренсе пĕтернĕ. Анчах та вĕсем хăйсене çирĕплетсе панă участоксенче занятисем пачах ирттермеççĕ.

Тăшман сывлăшран тапăннинчен тата химиллĕ тапăнуран сыхланма хатĕр пуласси кашни ĕççыннин тивĕçĕ пулса тăрать. Çавна асра тытса кашни гражданинăн ПВХО ĕçне вĕренес пулать.

М. И.

ПВХО нормисене параççĕ

«Сывлăшран тапăннинчен тата химиллĕ тапăнуран сыхланма пурне те обязательнăй йĕркепе вĕрентесси çинчен» ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ постановлени йышăннă хыççăнах Чăвашгизра, Главлитра, КОГИЗ-ăн Чăваш республикинчи уйрăмĕнче ПВХО ĕçне вĕренес тĕлĕшпе пурĕ виçĕ кружок организацилерĕç. Инструкторсем тăрăшса ĕçленине пула çак кружоксенче вĕренекенсем программăна ăнăçлăн вĕçлерĕç. Теори енĕпе вĕренсе пынине практикăллă ĕçпе çыхăнтарнă. Сăмахран, Пичет çуртĕнче ĕçлекенсем хулара пуçласа щель туса хатĕрлерĕç, çак щель кайран хулари пĕтĕм учрежденисемпе предприятисенче организациленĕ ПВХО кружокĕсемшĕн кăтартуллă щель пулса тăчĕ. Кружоксенче санитари енĕпе лекцисене врачсем вуларĕç. Çак кружоксенчен вĕренсе тухнă çынсем пурте тенĕ пекех ПВХО нормисене отлично пачĕç. Зачет тытнă çынсем ноябрь уйăхĕнче 40 сехетлĕ программăна вĕренме тытăнаççĕ. Кусемсĕр пуçне малта асăннă организацисем пĕрле самозащита группи организацилесе, пурĕ пилĕк звено турĕç. Звено руководителĕсем халĕ 80 сехетлĕ программăна вĕренсе ПВХО инструкторĕсем пулма хатĕрленеççĕ.

ПВХО инструкторĕ
К. АФАНАСЬЕВ.

Пушара хирĕç кĕрешес ĕçе вăйлатар

Совет çĕршывĕнчи ĕççыннисем Германи фашизмне хирĕç пыракан отечественнăй аслă вăрçăра пилĕкмĕш уйăх ĕнтĕ паттăррăн çапăçаççĕ.

Вăрçă пынă май пушартан сыхланас ĕçе те çĕнĕлле организацилемелле. Тăшман пирĕн предприятисене, колхозсене, шкулсене самолетсем çинчен вут тивертекен авиабомбăсем пăрахса сиен кўме пикенет.

Çирĕп тыл — фронтăн шанчăклă тĕрекĕ. Пирĕн кашни совет гражданинĕн хамăрăн тыла куллен çирĕплетсе пымалла.

Сĕнтĕр районĕнчи нумай колхозсенче ирĕклĕ пушар дружинисем хăйсен ĕçне вăрçă ыйтнă пек урăхлатса çĕнетнĕ.

Кашмашри «Ирĕклĕх» колхозри ирĕклĕ пушар дружини пĕтĕм ĕçе большевикла организациленĕ. Пожарнăй сарайĕнче ручной пожарнăй насоса, пичкене тата ытти пушар хатĕрĕсене лайăх йĕркелесе хунă. Унти лашасем те мăнтăр.

Дружина начальникĕ Ершов юлташ колхозри итем çинче, витере, ял хушшинче обществăллă пурлăхпа ĕççыннисен пурлăхне сыхлас ĕçе аван йĕркеленĕ. Ершов юлташ хуралçсем мĕнле тăнине кашни каç тенĕ пекех тĕрĕслет.

Çавăн пекех Орининри «Красное Сормово» колхозри ирĕклĕ пушар дружини те (начальникĕ Калашников) обществăллă пурлăха сыхлассине лайăх йĕркеленĕ.

Çапах та хăшпĕр çĕрте ку ĕçе хакламан руководительсем те пур-ха. Хăшпĕр колхозсен председателĕсем обществăллă тата ĕççыннисен пурлăхне сыхлас ĕçе организацилессине сезонлă ĕç вырăнне шутлаççĕ.

Хачăк ялсоветĕнчи «1-ое Мая» колхозра (председателĕ Леонтьев), Тепте ялсоветĕнчи Бехтерово колхозĕнче (председателĕ Алексеев) «хĕл çывхарать, пушар дружини кирлех мар» тесе, пушартан сыхланас енĕпе ĕçлекен хуралçă-пожарниксене саланса янă пулнă. Халь çак йăнăша тўрлетнĕ.

Оринин ялсоветĕнчи «Красная звезда» колхоз председателĕ Артемьев ирĕклĕ пушар дружинин пушар сарайне йĕркелессипе пачах интересленмест. Пушар сарайне туни пилĕк çул çитет ĕнтĕ, анчах та унăн алăкне ку таранччен туман-ха. Çавăн пекех Çатракас ялсоветĕнчи «Малалла» колхозра пушар сарайĕ çине витмен, çавна май насос çумăр айĕнче ларать.

Хĕллехи вăхăтра пушарсем пулмаççĕ, тесе шухăшлани тĕрĕс мар. Вăрçă условийĕнче пушартан сыхланас ĕçе темиçе хут вăйлатмалла. Çавăнпа та хĕллене кĕтсе илме халех тимлĕн хатĕрленмелле.

Кашни колхозра, кашни предприятире хуралçăсен сурчĕсене, пушар сўнтерме каймалли лаша витисене хатĕрлесе çитермелле. Самозащита группинчи противопожарнăй звеносенче занятисем ирттерсе пымалла. Çав занятисем урлă ĕççыннисене тăшман вут тивретекен авиабомбăсем пăрахса сиен кўрессинчен сыхланас майсене тăтăшах вĕрентсе пымалла.

Вут тивретекен авиабомбăсенчен пулакан пушартан сыхланма кашни колхозра, предприятире, шкулта хатĕр пулмалла. Çавна май пушартан сыхланмалли хатĕрсене яланах хатĕр тытмалла. Уйрăмăнах пўрт маччи çинче ещĕксем ăшне типĕ хăйăр тата каткапичкесенче шыв вырăнне пăр таткисене хатĕрлесе хумалла. Пушара юрпа сўнтерме çăмăл пултăр тесе йывăç кĕреçесем çителĕклĕ таран хатĕрлемелле.

Çанталăк сивĕтме пуçланă май хăшпĕр çĕрте кăмакасене ытлашши вутă хутнă тĕслĕхсем те сахал мар. Кăмакана ытлашши вут хутнинчен Калайкас ялсоветĕнчи «Безбожник» колхоз клубĕнче 1941 çулти январь уйăхĕнче пушар пулнă. Ун пек тĕслĕхсем ытти çĕрте те пулнă. Çакăнтан тивĕçлĕ вывод тумалла.

Çĕмрĕк е çĕмĕрĕлме пуçланă кăмакасене юсамасăр хутма юрамасть.

Кăçалхи июль уйăхĕнче СССР Шалти Ĕçсен Халăх Комиссариачĕпе СССР Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕ ялти вырăнсенче пушарпа кĕрешсе пырас ĕçе тĕрĕс организацилесси çинчен наставлени кăларнă.

Вăл наставлени халĕ кашни ялсоветра тата колхозсенчи ирĕклĕ пушар дружинисенчех пур.

Ирĕклĕ пушар дружинисен ĕçне отечественнăй вăрçă вăхăтĕнче большевикла организацилессишĕн кĕрешў пуçарса ярар.

Чăваш АССР Совнаркомĕ 1941 çулти августăн 2-мĕшĕнче йышăннă постановленипе пушара хирĕç кĕрешес тата пушартан сыхланас ĕçе кăтартуллă организациленĕ ялсоветсене, колхозсене, ирĕклĕ пушар дружинисене тата уйрăм çынсене премилеме 7.000 тенкĕлĕх преми фончĕ çирĕплетнĕ. Обществăллă пурлăхпа ĕççыннисен пурлăхне вут-кăвартан сыхлас ĕçе кăтартуллă йĕркелеме кашни ялсовечĕн, колхозăн, ирĕклĕ пушар дружинин пур майсем те çителĕклĕ. Мала тухассишĕн социализмлă ăмăртăва сарса ярар.

М. ИСАЕВ.

Малти рете тухма тăрăшаççĕ

КОМСОМОЛЬСКОЕ. Буденный ячĕпе тăракан колхоз членĕсем пур ĕçе те фронт интересĕсемпе çыхăнтарса туса пыраççĕ. Колхоз Октябрь уявĕ умĕнхи ăмăртăва хутшăнса кĕрхи ĕçсене вăхăтра туса çитерме, государство умĕнчи обязательствăсене срокчен пурнăçлама пулнă. Иртнĕ çулсенче Буденный ячĕпе тăракан колхоз районри ытти колхозсенчен кая юлса пынă пулсан, кăçал отечественнăй вăрçă пуçланнăранпа пур ĕçсене те лайăх организацилесе туса пырать. Тырă вырнă вăхăтра кĕлтесене капана хывас, çĕрулми кăларас ĕçсене ытти колхозсенчен малтан туса пычĕ. Тырпул тухăçлăхне ӳстерес тĕлĕшпе те колхоз кăçал паха тĕслĕхсем кăтартрĕ. Пĕрремĕш бригада план тăрăх гектартан 15 центнер ыраш туса илме йышăннă пулсан, 16 центнер туса илнĕ, пăри гектартан 9,5 центнер вырăнне 14 центнер, çурхи тулă 12 центнер туса илнĕ.

Колхозниксемпе колхозницăсем пур ĕçе те питĕ хăвăрт тата йĕркеллĕ тăваççĕ. Çĕрулми кăларнă çĕрте Мария Козлова икĕ норма тултарса ĕçленĕ. Александра Краснова 180 пăт çĕрулми кăларнă. Лайăх ĕçленĕшĕн ăна колхоз 18 пăт çĕрулми панă. Халĕ колхозниксем авăн çапаççĕ, государствăна тырă параççĕ. Вĕсем пĕр куна та ĕçрен юлмаççĕ. Нумайĕшĕ 200 ĕçкунĕ е ытларах та тунă. Колхозница Е. Самойлова 250 ĕçкунĕ, П. Красновăпа А. Тимофеева 230-шар ĕçкунĕ, М. Поликарпова 200 ĕçкунĕ тума ĕлкĕрнĕ.

Буденный ячĕпе тăракан колхоз выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тĕлĕшпе те чылай çитĕнӳсем тунă. Ĕне ферминче ĕçлекен доярка И. Ефремова юлташ 4 ĕнен пăрушĕсене лайăх пăхса ӳстерсе тата кашни ĕнерен планран ирттерсе сĕт суса илнĕ. Лайăх ĕçленĕшĕн колхоз ăна 100 литр сĕт хушса панă. Сыснасене пăхакансем Г. Васильевăпа О. Иванова юлташсем кашни амаран 13 çăвăр пăхса ӳстерес вырăнне 17-шер çăвăр пăхса ӳстернĕ. Çапла вара вĕсем çĕнĕ закон тăрăх ĕçкунĕсем çумне 5-шер çăвăр хушса илеççĕ.

Колхозниксем пур ĕçе те вăхăтра туса пыма тăрăшаççĕ. Кунта массăллă агитаци ĕçне лайăх организациленĕ. Агитаторсем колхозниксене кулленех Совет Информаци Бюровĕ пĕлтернине тата пирĕн боецсен геройла ĕçĕсем çинчен хаçатсем вуласа параççĕ. Колхозра «Вăй» ятлă стена хаçачĕ тухать. Унта лайăх ĕçлекен колхозниксем çинчен çыраççĕ. Колхозниксем Хĕрлĕ Çар боецĕсене ăшă тумтирсем парса пулăшас ĕçе те лайăх туса пыраççĕ. Нумаях пулмасть, вĕсем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли 8 мăшăр çăматă, 4 кĕрĕк пиншак, 10 мăшăр алсиш, 8 çĕлĕк тата ытти япаласем те пухса пачĕç.

А. ПЕРЕПЕЛКИН.

Колхозсем хĕрӳллĕ ĕçре

Мухтавлă Хĕрлĕ Çар ылханлă фашизма хирĕç геройла кĕрешет. Пирĕн çĕршыври ĕççыннисем тăшман совет çĕрĕ çинче хăйне валли вилĕм тупасса çирĕп шанса тăраççĕ. Халĕ фабрикăсемпе заводсенче те, колхозсенче те, фронтри пекех, тăван çĕршыв оборонине тĕреклетессишĕн ырми-канми ĕçлеççĕ. Отечественнăй аслă вăрçăн кунĕсенче колхозсем тата колхозниксем хушшинче социализмлă ăмăрту анлăн сарăлса кайрĕ. Хĕрлĕ Чутай районĕнчи колхозсем тырпула уйран кĕске срокра тата пысăк пахалăхпа пуçтарса кĕчĕç. Колхозниксемпе колхозницăсем икшер-виçшер норма тултарса ĕçлерĕç.

Кĕрхи çанталăк начар пулнине пăхмасăрах, колхозсем техникăллă культурăсене тата пахча-çимĕçсене ăнăçлăн пуçтарса кĕртрĕç. Районĕпе вăрлăх тума 478 гектар клевер хăварнă пулнă. Ăна вăхăтра пуçтарса кĕртнĕ, халĕ колхозсем клевер çапса вăрлăх тума пуçăннă. «Новая жизнь» тата «Труженик» колхозсем пур культурăсем тăрăх та авăн çапса пĕтернĕ.

Колхозсем тата колхозниксем тăрăшса, тӳрĕ кăмăлпа ĕçлерĕç. Пысăк тухăçлă тырпул туса илчĕç. «Жнейка» колхозри пиллĕкмĕш бригада хăй çумне çирĕплетсе панă çĕр лаптăкĕ çинче кашни гектартан 21-шер центнер çурхи тулă пуçтарса кĕнĕ.

Уборка ĕçĕсене йĕркеллĕ туса пынипе пĕр вăхăтрах районри колхозсем çитес çулхи тухăçлă тырпулшăн та тăрăшаççĕ. Кĕрхи çĕртме тумалли плана район тултарчĕ. Кĕрхи тырă калчисем патвар шăтса тухнă. Чылай кохозсем уйра юр тытса хăвармашкăн хатĕрленме тытăннă.

Колхозсем ялхуçалăх ĕçĕсене вăхăтра вĕçлесе тата продуктсене вăхăтра парса Хĕрлĕ Çара пулăшаççĕ. Районри колхозсенче Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем пухасси те аван пулса пырать. Ку вăхăтчен колхозсем виçĕ пин ытларах тир, пин килограмм ытларах çăм тата ытти ăшă япаласем пухса панă. «День урожая», «Сталь» колхозсем уйрăмах лайăх ĕçлеççĕ. Районра тир тăвакан пунктсем пилĕк çĕрте ĕçлеççĕ.

Çак фактсем пирĕн колхозсем тата ĕççыннисем гитлерла бандăна хăвăртрах çĕмĕрсе тăкма, Хĕрлĕ Çара пулăшу пама тăрăшнине кăтартса параççĕ.

Агроном Г. ИВАНОВ.

Уяв тĕлне 12 трактор юсатпăр

КАНАШ. **(Хамăр корр.).** МТС дирекцийĕ, тракторсене юсас ĕçре иртнĕ çулта пулнă йăнăшсене шута илсе, кăçал тракторсене юсама çирĕп график турĕ. Çав график тăрăх çĕнĕ çул тĕлне тракторсене пĕтĕмпех юсаса пĕтермелле. Октябрь уявĕ тĕлне 12 трактор, 2 автомашина юсамалла.

Октябрĕн 20-мĕш тĕлне çав ĕçсенчен çуррине тунă: 6 трактор юсанă. Трактористсем, пысăк тухăçлăх кăтартса ĕçленипе пĕрлех, хăйсен машинисене тирпейлĕ тытаççĕ. Çиччĕмĕш бригадăри Н. Тимофеев тракторист хăйĕн тракторĕпе яланах йĕркеллĕ ĕçленĕ, ăна пĕрре те ĕçсĕр лартман. Çав вăхăтрах вăл 414 литр горючи перекетленĕ. Тимофеев юлташ тракторăн уйрăм пайĕсене ĕçленĕ вăхăтрах улăштарса лартса пынă. Халĕ унăн тракторне юсама та кирлĕ мар.

Çавăн пекех Борисов, Данилов, Ив. Цаплин, А. Амусов юлташсен тракторĕсем те юсавлă. Çак трактористсем тухăçлăн ĕçленĕ, машинăсене юсавлă тытнă тата горючине те перекетленĕ.

Тракторсене юсавлă тытас тĕлĕшпе пĕрремĕш бригада малта пырать. Çак бригада халĕ икĕ трактор юсанă. Ефремов бригадир ремонт ĕçĕнче кивĕ пайсемпе усă курма тăрăшать.

6, 8, 10-мĕш бригадăсем те тракторсене юсавлă тытаççĕ. Вĕсен пĕтĕмпе те икĕ трактор кăна юсамалла.

Тракторсене юсас ĕçре МТС вырăнти материалсемпе усă курма тата кашни пуса перекетлеме тăрăшать. Механиксемпе трактористсем чылай пайсене хăйсем тăваççĕ, киввисене юсаççĕ.

Йышлă выльăх-чĕрлĕхшĕн

ШĂХАСАН. Çак кунсенче Шăхасанта выльăх-чĕрлĕх пăхакансен канашлăвĕ пулса иртрĕ. Кунта СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен кăларнă постановление выльăх-чĕрлĕхсене пăхакансем хушшинче мĕнле пурнăçласа пыни çинчен сӳтсе-яврĕç.

Шăхасан подрайонне 13 колхоз кĕрет. Çак колхозсенче пуринче те выльăх-чĕрлĕх фермисем пур. Вăл фермăсенче ĕçлекенсенчен чылайĕшĕсем ĕçре паха тĕслĕхсем кăтартаççĕ. Выльăх-чĕрлĕхсен йышне тата вĕсен продуктивноçне планран ирттерсе ӳстернĕшĕн 30 çынна хушса тӳленĕ.

Ушанарти Калинин ячĕпе тăракан колхозри ĕне тата сурăх фермисен заведующийĕ С. Никифоров юлташ кăçал фермăри ĕнесенчен 11 пин литр сĕт суса илес вырăнне 11865 литр илнĕ. Çапла вара ăна лайăх ĕçленĕшĕн 26 литр сĕт панă, тата сурăхсенчен çăм илессине ытлашшипех пурнăçланăшăн 280 грамм çăм хушса панă. Сурăх фермине ĕçлекен У. Зиновьева юлташ 22 путек вырăнне 29 путек аван пăхса çитĕнтернĕ тата сурăхсенчен 85 килограмм çăм илес вырăнне 94,5 килограмм илнĕ. Ăна çак ĕçсемшĕн пĕр тир, 950 грамм çăм хушса панă. Ĕне сăвакан Н. Степанова юлташ 75 литр сĕт илнĕ.

Атнашри Киров ячĕпе тăракан колхозра план тăрăх кашни сурăхран 2,2 килограмм çăм илмелле пулнă пулсан, кăçал кашни сурăх 2,3 килограмм çăм панă. Сурăхсене пăхакан З. Миронова колхозницăна лайăх ĕçленĕшĕн 570 грамм çăм хушса панă.

С. ШАДИН.

Пулă тытас ĕçе йĕркелемелле

Пирĕн республика пулăран пуян, Атăл, Сăрă, Çавал шывĕсем пурте пулăллă шывсем. Вĕсемсĕр пуçне республикăра пулăллă кӳлĕсем те нумай. Колхозсенче пĕвесем, кӳлĕсем туса пулă ĕрчетеççĕ.

Иртнĕ çуркунне хуçалăх организацийĕсене пулă тытмалли вырăнсем уйăрса панă. Чебторг, Чăвашсоюз, столовăйсен тресчĕ тата ытти организацисем те çуркуннех пулă тытакансен бригадисене организациленĕ пулнă. Чебторгра пулă тытас ĕçпе икĕ бригада ĕçленĕ. Анчах вĕсем пулă тытмалли плана пурĕ те 6 процент кăна тултарнă. Çавăн пекех столовăйсен трестĕнче те пулă тытакансен бригади çăвĕпе ĕçлесе те плана 10—12 процент кăна тултарнă.

Чăвашсоюз работникĕсем пулă тытас ĕçе пачах манса кайнă. Вĕсем çу касиччен пĕр килограмм та пулă тытман. Шыври пулăсем лараксене хăйсем тĕллĕн кусса килессе шанса лармалла мар.

Пулă трестĕ хăш организаци миçе центнер пулă тытмалли çинчен план туминех лăпланса ларнă. Плана пурнăçа кĕртес тĕлĕшпе пĕр ĕç те туман.

Пулă тытакан организацисем хальхи вăхăтра çавнашкал сӳрĕккĕн ĕçленине чăтма çук. Вĕсене халех ыйăхран вăратмалла. Çулла пулă тытайман пулсан та, хĕлле пăр айĕнчен пулă тытас ĕçе йĕркелемелле.

ДАНИЛОВ-ЧАЛДУН.

Октябрь уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăрту

ĂМĂРТУРА КОММУНИСТСЕМ МАЛТА

КАНАШ. **(Хамăр корр.).** Октябрь уявĕ умĕнхи ăмăртăва вагонсем юсакан заводри тимĕрçĕ цехĕнчи пур рабочисем те хутшăннă. Хальхи вăхăтра ăмăртура коммунистсем малта пыраççĕ. Ултă коммунист октябрĕн малтанхи çуррийĕх заданине 2—3 хут ирттерсе тултарнă.

Парти членĕ тимĕрçĕ Д. Федин, молотобоец И. Тронин юлташсем шаблонсем хатĕрлес тĕлĕшпе ĕçлеççĕ. Сменăри заданине вĕсем нихăçан та 200 процентран кая тултармаççĕ. Октябрĕн 20-мĕшĕнче виçĕ нормăна яхăн ĕçленĕ. Вĕсен пысăк ĕç тухăçлăхĕ ĕç процесĕсене кулленех çĕнетсе, ĕç вăхăчĕпе туллин усă курса пынинчен килет.

Коммунист А. С. Третьяк прессовщик ĕçне тăвать. Октябрĕн малтанхи çуррийĕх заданине вăл 300 процент таран тултарнă. Юлашки вăхăтра та кунне 2—3 норма чухлĕ ĕçлет. Октябрĕн 21-мĕшĕнче А. Третьяк юлташ нагревальщик П. Самохвалов юлташпа пĕрле сменăри нормăна 292 процент пурнăçланă.

— Ĕçре эпир иксĕмĕр те пĕр пек хăвăртлăхпа ĕçлетпĕр,—тесе каласа параççĕ вĕсем. — Пĕри кая юлнинчен теприн ĕçĕ нихăçан та чарăнса тăмасть.

Çавăн пекех П. С. Козлов, А. М. Дубина, Г. С. Шкиндер, Ф. П. Шевченко коммунистсем те уяв ячĕпе пыракан ăмăртура пысăк ĕç тухăçлăхĕсем кăтартаççĕ. Октябрĕн 24-мĕшĕнче вĕсенчен Шевченко юлташ 2,5 норма, Козлов юлташ 4 норма, Шкиндер юлташ 4,5 норма чухлĕ ĕçленĕ.

Цехри парти группин организаторĕ Сметанин юлташ производствăллă ыйтусене час-часах пухусенче сӳтсе-явма лартать. Юлашки пухура, сăмахран, уяв умĕнхи ăмăрту çинчен сӳтсе-явнă.

Темиçе норма тултарса ĕçлессишĕн

ÇĔМĔРЛЕ. **(«Чăваш Коммуни» корр.).** Древкомбинат коллективĕ нихăçанхинчен лайăх результатсем кăтартса ĕçлет. Октябрь уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăрту кашни цехра, бригадăра тата сменăра çĕнĕ çитĕнӳсем тума пулăшать. Юлашки вăхăтра рабочисем хушшинче нормăна икĕ-виçĕ хут ытла тултарса ĕçлес движени анлăн сарăлса кайрĕ.

Улттăмĕш номерлĕ цехра Октябрь уявĕ умĕнхи ăмăртăва рабочисем пурте хутшăннă, кашниех хăйсем çине обязательствăсем илнĕ. Халĕ чылай рабочисем илнĕ обязательствăна ытлашшипех пурнăçлаççĕ. 20 рабочи хăйсен кулленхи ĕç нормине 200—250 процент, 15 рабочи 250—300 процент е ытларах та тултарса ĕçлеççĕ. Паллă стахановец Большаков юлташ, вăтамран илсен, октябрь уйăхĕнче кашни кунах нормăна 300 процент, уйрăм кунсенче 450 процент тултарса пырать. Юлашки вăхăтра Атроховпа Павлов юлташсем те хăйсен ĕçĕнче пысăк улшăнусем турĕç, вĕсем куллен 2-шер норма тултарса ĕçлеççĕ.

Çак цехрах сборщик-столярсем паха результатсем кăтартаççĕ. Вĕсен хушшинче 2—3-шер норма туса пыракансем чылай. Сăмахран, Столяров, Дроздов т. ыт. юлташсем кашни кунах нормăна 2,5—3 хут ирттерсе тултараççĕ. Леонтьев мастер ертсе пыракан сменăра ĕçлекенсем пурте нормăсене ирттерсе тултараççĕ, уйрăмăнах Александров, Вострикова, Лапшова, Лапшов, Кульков юлташсем пысăк хастарлăхпа ĕçлесе лайăх пахалăхлă продукци туса кăлараççĕ.

Иккĕмĕш номерлĕ цехра паллă стахановец Свиягин юлташ ĕçлет. Производствăра лайăх тĕслĕхсем кăтартнăшăн иртнĕ çулта СССР Вăрман промышленность Халăх Комиссарĕ ăна «Почетному работнику лесной промышленности» значок парса наградăланă. Хальхи вăхăтра Свиягин юлташ çĕнĕ çитĕнӳсем туса пырать, хăйне панă заданине кулленех 3—4 хут ирттерсе тултарать. Унпа пĕрле ĕçлекенсем Митрофановпа Ефимов юлташсем октябрь уйăхĕнче икшер нормăран кая мар туса, ыттисене пример кăтартса пычĕç.

— Çĕршыв умне тăрушлăх тухса тăнă вăхăтра пирĕн кашниннех ик-виçшер çыншăн ĕçлемелле. Çапла ĕçленипе эпир хамăрăн тăван Хĕрлĕ Çара пулăшатпăр,—теççĕ комбинатри стахановецсем.

Кайрисен малтисемпе танлашас пулать

КУКЕÇ. Районри финанс работникĕсем Октябрь уявĕ умĕнхи ăмăртăва хутшăнса праздник тĕлне IV-мĕш кварталти финанс планне 60 процент тултарма обязательство илчĕç. Ку тĕлĕшпе финанс работникĕсем пĕр-пĕрипе социализмлă ăмăрту договорĕсем турĕç. Ăмăрту малтанхи вăхăтрах паха результатсем пачĕ.

Район IV-мĕш квартал планне 25 кун хушшинче 40 процент тултарчĕ. Шăмăрш ялсоветĕнчи финанс агенчĕ Павлов юлташ Октябрь уявĕ тĕлне финанс планне 65 процентран кая мар тултарма обязательство илсе, Юраково ялсоветĕнчи финагента Петров юлташа ăмăртăва чĕнчĕ. Павлов юлташ октябрĕн 25-мĕшĕ тĕлне плана 50 процент тултарчĕ. Петров юлташ кая юлса пырать-ха.

Финанс планне тултарасси колхозниксем хушшинче агитаци ĕçне организацилеме пĕлнинчен нумай килет. Сарабакасси ялсовечĕ финанс планне тултарассипе яланах кая юлса пырать. Çак çулти пĕрремĕш квартал планне 99,7 процент, иккĕмĕш квартал планне 61,4 процент, виççĕмĕш квартал планне 42 процент кăна тултарнă. Ялсовет председателĕ Павлов юлташ хăй те 212 тенкĕ ялхуçалăх налогĕ, 24 тенкĕ страховка укçи тӳлемен. Буденный ячĕпе тăракан колхоз председателĕ Герасимов юлташ 434 тенкĕ ялхуçалăх налогĕ парса татман.

Районри финанс пайĕн инструкторĕ Смелов юлташ пырса укçа-тенкĕ пухас ĕçе организациленĕ хыççăн 22720 тенкĕ пухнă.

Укçа-тенкĕ пухас ĕçпе интересленмен ялсоветсем татах та пур. Альгеш ялсовечĕ IV-мĕш квартал планне пĕтĕмпе те 16,3 процент кăна тултарнă. Кунта пĕр территориальнăй пуçламĕш парторганизаци тата икĕ колхоз çумĕнче парторганизацисем пур. Анчах та вĕсем ялсоветне тата колхозсене финанс планне тултарма пулăшас тĕлĕшпе кирлĕ мерăсем йышăнман кăна мар, парторганизаци секретарĕсемпе колхоз председателĕсем хăйсем те ялхуçалăх налогне парса татман.

Т. ЛОГИНОВ.

Обязательствăсене пурнăçа кĕртеççĕ

КУСЛАВККА. Октябрь уявĕ умĕнхи ăмăртăва хутшăннă хыççăн, комбинатра ĕçлекен рабочисем хушшинче стахановецсемпе двухсотниксен йышĕ куллен ӳссе пыма пуçларĕ.

Пĕрремĕш номерлĕ цехра ĕçлекен сборщица Н. Максимова сентябрь уйăхĕнче хăйĕн кулленхи ĕç нормине тултарса ĕçлеймен. Халĕ вăл 22 сехет хушшинче тумалли ĕçе 11 сехет хушшинче туса çитерет. Унпа пĕрле ĕçлекен И. Кальцева 14 сехетре тумалли ĕçе 9 сехетре туса пырать.

Çавăн пекех станочница Н. Лебедева сентябрь уйăхĕн планне 123 процент пурнăçланă пулсан, иртнĕ 20 кун хушшинчи плана 213 процент тултарнă. В. Павлов, Т. Васильева юлташсем те сменăри нормăна 1,5—2-шер хут тултарса ĕçлеççĕ. Стахановец А. Петров юлташ хăйне панă задание пысăк хастарлăхпа пурнăçласа ыттисене пример кăтартать. Уяв умĕнхи ăмăртăва хутшăннă хыççăн вăл 2,5—3-шер норма тултарса пыма пуçларĕ, уйрăм заказсене пурнăçлас тĕлĕшпе татах та ытларах çитĕнӳсем туса пырать.

Кунсăр пуçне комбинат юлашки вăхăтра хĕллене хатĕрленессипе нумай ĕçсем туса ирттерчĕ. Цехсене, пĕтĕмĕшпе илсен, хĕллене хатĕрлесе çитернĕ. Вĕсене пурне те юсаса ăшăтнă. Рабочисем пурăнакан поселокра кăна хĕллене хатĕрленсе çитеймен-ха.

Мастер В. Новиков юлташ ертсе пыракан бригадăна хĕллене кăтартуллăн хатĕрленнĕшĕн дирекци тав тунă, 400 тенкĕ укçа парса премиленĕ, В. Новиков юлташа хăйне 150 тенкĕ преми панă.

С. МИШУТКИН.

Колхозниксен ăмăртăвĕ

ИШЛЕИ. Чурачăк ялсоветне кĕрекен Ленин ячĕпе тăракан колхоз Октябрь уявĕ умĕнхи ăмăртăва хутшăнса ялхуçалăх çулне ăнăçлăн вĕçлес тата государство умĕнчи обязательствăсене срокчен парса татас ыйтусемпе Карл Маркс ячĕпе тăракан колхозпа ăмăртса ĕçлет. Колхоз çуртырисене пĕтĕмпех çапса пĕтернĕ. Октябрĕн 1-мĕшне çĕрулми кăларса пĕтернĕ.

Выльăхсене хĕл каçарма хатĕрленесси те ăнăçлăн пырать. Выльăх витисене юсаса хатĕрленĕ. Çителĕклĕ таран утă-улăм, силос хывса хăварнă. Государствăна кăçалхи çулшăн çăм, çăмарта, çĕрулми, кантăрвăрри парса татнă. Аш-какай, сĕт çу тăратас обязательствăсене те çак кунсенчех тултарать. Уйрăм колхозниксем государство умĕнчи парăмсене вăхăтра тултарса пыраççĕ. Ку колхозри колхозниксем заем укçине пĕтĕмпех парса татнă. Л. Семенов, М. Медведева, Е. Зубова колхозницăсем кăçалхи çулшăн аш-какай парса татнă хыççăн 1942 çулти обязательствăна 50 процент пурнăçланă. Çавăн пекех Сĕньял-Покровски ялсоветĕнчи «Синьял» колхозри колхозниксем А. Ефремов, Д. Яруткин тата ыттисем те кăçалхи çулшăн государство умĕнчи пур обязательствăсене те пурнăçланă хыççăн 1942 çулшăн та аш-какай обязательствине пĕтĕмпех тултарчĕç.

Е. ТЮРИН.

Комсомолецсем вăрçă кунĕсенче

ЙĔПРЕÇ. Комсомолецсемпе комсомолкăсем çар ĕçне тăрăшса вĕренеççĕ, Хĕрлĕ Çара пулăшас ĕçе активлăн хутшăнаççĕ.

ВЛКСМ райкомĕ пуçарнипе райцентрта ĕçлекен çамрăк хĕрачасенчен сандружинницăсем вĕрентсе хатĕрленĕ. Вĕсем çак пархатарлă ĕçе производствăри ĕçрен уйăрăлмасăр вĕреннĕ. Сандружина командин командирĕ Лидия Шишкина, политрук Нина Агрихова юлташсем хăйсене шанса панă ответлă та чыслă ĕçе лайăх пурнăçласа пыраççĕ.

Çамрăк патриоткăсем, сандружинăра вĕреннипе пĕрлех, алла хĕçпăшал тытса тăшмана хирĕç çапăçма вĕренеççĕ. Халĕ вĕсем винтовкăн материальнăй пайĕсене вĕренме тытăннă. Занятисем палăртнă вăхăтра йĕркеллĕ пулса иртеççĕ.

Унсăр пуçне район центрĕнче ĕçлекен хĕрачасем валли медсестрасен курсне организациленĕ, унта 25 çын производствăран уйăрăлмасăр вĕренеççĕ. Çак курса парти членĕ Ефросиния Елахина ертсе пырать. Курсра занятисем вĕçленсе пыраççĕ. Икĕ эрне хушши курсанткăсем малтанхи пулăшу парас тĕлĕшпе практикăллă занятисенче пулнă.

Медсестрасен курсĕнче вĕренекенсенчен А. Иванов, А. Гарякина, А. Зубнова, Л. Трякова комсомолкăсем уйрăмах палăрса тăраççĕ. Вĕсем отлично вĕренеççĕ. Нумай пулмасть вĕсем хăйсене фронта яма ыйтса ВЛКСМ райкомне заявлени çырса панă. Ку ĕнтĕ çамрăк патриоткăсем хăйсен тăван çĕршывне сыхлама, уншăн юлашки юн тумламĕ юлмиччен çапăçма хатĕр тăнине кăтартса парать.

Фронта кайнă арçынсем вырăнне ĕçлеме хĕрачасем, комсомолкăсем тăраççĕ. Вĕсем, тылра тăрăшса ĕçлесе, ирсĕр тăшмана хăвăртрах çĕмĕрсе тăкма Хĕрлĕ Çара пулăшса пыраççĕ. Кăçал МТС çумĕнче 16 хĕрача трактористкăсен курсĕнчен вĕренсе тухрĕç. Халĕ вĕсем пурте фронта кайнă трактористсен вырăнĕнче ĕçлеççĕ. Зайцева юлташ, хăйĕн упăшки фронта кайнă хыççăн, трактористсен курсĕнчен вĕренсе тухса ун вырăнне ĕçлеме тăнă. Вăл нормăна 150 процента яхăн тултарса ĕçлет. Ольга Адрианова трактористка та ĕçре паха тĕслĕхсем кăтартать. Вăл тракторпа сухалас нормăна куллен 150-170 процент тултарса пынă. Çавăн пекех Мария Ильина, Мария Трофимова комсомолкăсем те аван ĕçлеççĕ.

Вăрманпромхоз çумĕнче шоферсен икĕ уйăхлăх курсне организациленĕ, унта çамрăксемпе хĕрачасем 15 çын вĕренеççĕ. Часах вĕсем автомашина рульне тытса ĕçлеме тытăнаççĕ.

Оборонăн Государственнăй Комитечĕ «ССР Союзĕн гражданĕсене пурне те обязательнăй йĕркепе çар ĕçне вĕрентесси çинчен» йышăннă постановлени тăрăх, 1918—1923 çулсенче çуралнă çамрăксем çар ĕçне тăрăшса вĕренеççĕ. Вĕсен хушшинче 83 комсомолец. Çамрăк патриотсем стройпа çӳреме, винтовкăран, пулеметран, минометран пеме, танксене хирĕç кĕрешме, граната ывăтма çине тăрсах вĕренеççĕ. Паральшăри вăрман заводĕнчи комсомол пуçламĕш организацийĕ (секретарĕ А. Слепов) çар ĕçне вĕренме комсомолецсене пурне те явăçтарнă. А. Кулаков комсомолец командир пулса ертсе пыракан подразделени малта пырать. А. Вахатов, П. Маркин комсомолецсем çар ĕçне отлично вĕренеççĕ.

Комсомолецсем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем пухса парас ĕçе те активлăн хутшăнаççĕ. Халăх сучĕ çумĕнчи комсомол организацинче (секретарĕ Шамшина) 8 комсомолец. Вĕсем пурĕ 3 тир, 3 мăшăр чăлха, 2 фуфайка, 4 çĕлĕк пухнă. «Молния» колхозри комсомолецсем те пурте ăшă япаласем панă.

Комсомолецсемпе комсомолкăсем воскресниксенче ĕçлесе оборона фондне пиншер тенкĕ укçа параççĕ. Комсомолецсен икĕ воскресникĕнче ĕçлесе оборона фондне 4458 тенкĕ укçа хывнă. Кунсăр пуçне тимĕр-тăмăр нумай пухса панă. Комсомолецсемпе пионерсем районĕпе 165 килограмм тĕслĕ металл, 35 тонна хура металл пухнă. К. Маркс ячĕпе тăракан колхозри комсомолецсем Светопольская юлташ ертсе пынипе икĕ кун хушшинче 17 тонна, Буинскри сланец рудникĕнчи комсомолецсем 25 тонна, Йĕпреçри вăтам шкулти комсомолецсем 25 килограмм тĕслĕ металл пухса панă.

Д. МИХАЙЛОВ.

Квалификациллĕ рабочисем хатĕрлеççĕ

ÇĔРПУ, октябрĕн 29-мĕш. **(Телефонпа, хамăр корр.).** Примус горелкисем тăвакан завод дирекцийĕ производствăра ĕçлеме квалификациллĕ кадрсем хатĕрлет. Завод çамрăк ачасене хăйсем тĕллĕн ĕçлекен квалификациллĕ работниксем пулма вĕрентет.

Иртнĕ çулта вĕренме килсе кĕнĕ Матросов юлташ халĕ хăй тĕллĕн станочник пулса ĕçлет. 10 уйăх каярах машинист-кизелист квалификацине вĕренме килсе кĕнĕ 17 çулхи В. Ефимов машинăна кĕске вăхăтрах вĕренсе çитрĕ. Август уйăхĕнче ăна 3-мĕш разряда куçарнă. Халĕ вăл пĕрремĕш сменăра хăй тĕллĕнех машинист-кизелист пулса ĕçлет. Машиниста вĕренме килсе кĕнĕ Н. Петров юлташ та ĕçе тĕплĕн вĕренсе пырать. Вăл иккĕмĕш сменăра Муштаков машинистпа пĕрле ĕçлет. Муштаков ăна юлашки вăхăтра час-часах хăй тĕллĕн ĕçлеме шанса хăварать. Н. Петров юлташ çитес кунсенчех машинист ятне илет.

Пĕр уйăх каялла станок çинче ĕçлемешкĕн вĕренме килсе кĕнĕ Максимов юлташ кĕске вăхăтрах станокпа паллашса çитрĕ. Вăл станок çинче хăй тĕллĕн ĕçлеме хăвăртрах вĕренессишĕн тăрăшать. Юлашки кунсенче Максимов смена пĕтнĕ хыççăн икшер сехет юлса хăй çумне çирĕплетсе панă станокпа пĕччĕнех ĕçлеме пуçларĕ. Вăл тепĕр уйăхран квалификациллĕ станочник пулать.

Заводра çакăн пек тĕслĕхсем татах та нумай. Кунта производство ĕçне çамрăк ачасем килсе кĕреççĕ те темиçе уйăх вĕреннĕ хыççăн пысăк квалификациллĕ рабочисем пулса тăраççĕ.

Суту-илӳ работникĕсем çавăрăнкалайманнине пула

Канашра пахча-çимĕçсемпе япăх суту-илӳ тăваççĕ. Магазинсенче тăварланă хăярсăр пуçне нимĕн те тупса илме çук. Суту-илӳ работникĕсем пахча-çимĕç хатĕрлес тĕлĕшпе вăхăтра çителĕклĕ ĕçлесе пыман пирки, кăçал пахча-çимĕç вăйлă пулнă пулсан та, çĕрулми, купăста, помидор, кишĕр тата ытти çимĕçсем магазинсенче çук. Канашторг çĕрулми паян куна çитсе те 5 тонна çеç хатĕрленĕ. Купăста, кишĕр тăрăх та плана тултарайман. Хăярпа помидора çеç планпа пăхнинчен ытларах хатĕрлесе хăварнă.

Канашторг директорĕ Безруков каланă тăрăх, пахча-çимĕç хатĕрлес ĕçре колхозсемпе тата артельсемпе тунă договорсем те пулăшмаççĕ. Мĕншĕн тесен, договор тунă колхозсемпе артельсем пахча-çимĕçсене хăшпĕрисем шăнтса янă. Вырăскас Пикшикри колхоз 5 тонна помидор, 7 тонна арбуз, Сталин ячĕпе тăракан промартель темиçе тонна помидор шăнтса янă. «Авангард» артель помидорсене пасара илсе тухнă та хаклă хакпа сутса пĕтернĕ. Услам илес тĕлĕшпе хула Совечĕ те авангардецсенчен юлман: пĕр килограмм хăяра тенкĕ те хĕрĕх пуса сутнă. Çав вăхăтрах колхозниксем пĕр тенкĕпе панă.

Хула Совечĕн пĕр сессийĕ, пахча-çимĕçсене сутма суту-илӳ организацийĕсене памалла, тесе постановлени йышăннă. Анчах хăйĕн законне хăйчи малтан пăснă. Ăна кура ыттисем те пахча-çимĕçсене сутса пĕтерес çул çине тăнă, хатĕрлев валли паман. Çавăн пирки хула Совечĕпе Канашторг ĕççыннисем валли пахча-çимĕç хатĕрлеймесĕр юлнă.

Безруков каланă тăрăхах, пахча-çимĕç хатĕрлени кăштах пур. Анчах вăл та пулин ытти районсен центрĕсенче выртать. Унтан кӳрсе килме Хула Совечĕ тивĕçлĕ пулăшу памасть. Паянхи куна Йĕпреçре 10 тонна кăмпа, 9 тонна сухан, Комсомольскинче 15 тонна çĕрулми, 5 тонна помидор выртаççĕ. Чкаловскинче хăяр, Тăвайра купăста выртать.

Ку ĕçре пĕр-пĕрин çине шанса ларни мар, вăрçă вăхăтĕнчи тимлĕхпе ĕçлени кирлĕ пулнă. Лăпланса ларман пулсан, çавăн чухлĕ пахча-çимĕç тахçанах кӳрсе килме пултарнă.

Пахча-çимĕç хатĕрлес ĕç Трансторгпит енĕпе те мухтанмаллах мар. Октябрĕн 20-мĕш тĕлне помидорпа кăмпа хатĕрлес плана çеç тултарнă. Купăста 44 тонна, çĕрулми 37 тонна çеç хатĕрленĕ. Сухан пачах çук.

Трансторгпит чугунçул çинче, вагонсем юсакан заводра ĕçлекенсене продуксем парса тăрать. Анчах, сӳрĕк ĕçленĕ пирки, пахча-çимĕçсем параймасть. Рабочисем пахча-çимĕç илме пасара çӳреççĕ.

Пахча-çимĕç тытса усрамалли складсене хатĕрлес ыйтăва хула Совечĕ татах çанах сӳтсе-явнă, решенисем те йышăннă. Канашторг та ку тĕлĕшпе кăштах хускалнă. Апла пулин те, пахча-çимĕçсене усрама хатĕрленсе çитеймен. Катка-пичкесем кирлĕ чухлĕ çук, складсем юсавлă мар. Пасар патĕнчи склада нумай пулмасть юсанă, çапах та тăрринчен шыв каять. Нумай складсен алăкĕсем çĕмрĕк. Трансторгпитăн пĕр склачĕн алăкĕ юр çусанах хупăнми пулса ларнă. Канашторг чиркӳ патĕнче склад пурри çинчен пачах манса кайнă. Хула Советĕнчи работниксем аса илтерсен çеç ăна юсама тытăннă.

Пахча-çимĕç хатĕрлес ĕçре çакăн пек çитменлĕхсем çулленех пулнă. Канашторгпа хула Совечĕ вĕсене кăçал та шута илмен, яланхи шухăш-кăмăлпах пурăннă.

Ĕççыннисене пахча-çимĕç çителĕклĕ парса тăрасси суту-илӳ работникĕсен тивĕçĕ. Ку ĕçе кирлĕ вырăна лартма тăрăшмалла.

Т. ИВАНОВ.

Ютçĕршыв корреспонденчĕсен черетлĕ пресс-конференцийĕнче

Октябрĕн 31-мĕшĕнче ютçĕршыв корреспонденчĕсен черетлĕ пресс-конференцийĕ пулса иртнĕ, унта Совет Информаци Бюровĕн начальник заместителĕ С. А. Лозовский юлташ ютçĕршыв корреспонденчĕсем панă ыйтусем çине ответленĕ.

Юнайтед пресс агентствин корреспонденчĕ г. Шапиро—«Мускав патĕнчи вăрçă положенине Эсир мĕнле хаклатăр» тесе ыйтнине хирĕç Лозовский юлташ çапла ответленĕ: «Эпĕ иртнĕ пресс-конференцирех каланăччĕ, октябрĕн 2-мĕшĕнче пуçланă наступлени Германи çарĕшĕн питех те хакла ларчĕ. Можайск, Мало-Ярославец, Волоколамск енĕсенче пур çĕрте те Германи войскисем малалла кайса пынине чарса лартнă. Фронтăн Мускав патĕнчи уйрăм участокĕсенче пирĕн Хĕрлĕ Çар контратакăсем туса пырать. Нимĕçсем бомбăсем пăраха-пăраха Мускав оборонине дезорганизацилеме хăтланни арканса кайрĕ, мĕншĕн тесен Мускавăн сывлăш-çар вăйĕсем столицăна тимлĕн сыхласа тăраççĕ. Мускав çинелле 4 эрне хушши наступлени туса килнин итогĕ паллă—çухатусем питех те пысăк, результатсем сахал».

«Нью-Йорк таймс» хаçатăн корреспонденчĕ г. Тунсбергер—«Нимĕçсем хăйсем Ростов патĕнче тăратпăр тесе пĕлтернине Эсир мĕнле хаклатăр» тесе ыйтнине хирĕç Лозовский юлташ çапла каланă: «Чăн та, çапăçусем Таганрогпа Ростов хушшинче пулса пыраççĕ. Çапăçусем юнлă та хаяр. Унта икĕ енĕ те пысăк çухатусем тӳсеççĕ. Анчах нимĕçсем Ростов патĕнче хĕсĕнмеллипех хĕсĕнсе ларчĕç, унта вĕсене пирĕн Хĕрлĕ Çар хаяррăн отпор панипе кĕтсе илчĕ».

«Интерконтинент ньюс» хаçатăн корреспонденчĕ г-жа Жанетт Вивер—«Японин г-н Тодзио пуçпулса тăракан çĕнĕ правительствине тата Японин ютçĕршыв ĕçĕсен министрĕ г. Того кăларнă декларацине Эсир мĕнле хаклатăр» тесе ыйтнине хирĕç Лозовский юлташ çапла ответленĕ: «Японири кабинет улшăннă пирки тата Японин çĕнĕ кабинечĕн составĕ пирки хамăн шухăшсене каласинчен эпĕ тытăнса тăратăп. Пуриншĕн те паллă, Совет Союзĕпе пирĕн Инçет-Хĕвелтухăçĕнчи кӳршĕ хушшинчи çыхăнусем 1941 çулти апрелĕн 13-мĕшĕнче нейтралитет çинчен тунă пакт çинче çирĕпленсе тăраççĕ. Кунта калани çумне çакна кăна хушма пулать: политикăра сăмахсемпе декларацисем мар, фактсемпе ĕçсем пысăк вырăн йышăнса тăраççĕ. Çавăнпа та ĕнтĕ Японин çĕнĕ кабинечĕ пирки калаçнă чухне унăн ĕçĕсене кура калаçсан тĕрĕсрех пулать».

Стиу («Чикаго дейли ньюс» хаçат) тата Магидов («Эксчейндж телеграф» хаçат) господинсем—«Большая Чертова тăвĕ çинче Совет Союзĕн чикĕри нарядчĕ çине Япони салтакĕсем пырса тапăннине Эсир мĕнле хаклатăр» тесе ыйтнине хирĕç Лозовский юлташ çапла каланă: «Çав ĕç вăл—вырăнти çар чаçĕ дисциплинăсăрланса хăтланни пулнă тесе шанасшăн эпир, Совет Союзĕн чикĕри нарядчĕ çине тапăнса килнĕшĕн айăплисене Япони правительстви наказани парĕ тесе ĕненес килет».

Аргентинăри «Критика» хаçатăн корреспонденчĕ г. Эрнандес—«Çĕнĕ çарсем пухса хатĕрлес ĕç мĕнле пырать» тесе ыйтнине ответлесе, Лозовский юлташ çапла каланă: «çĕнĕ çарсем пухса хатĕрлес ĕç питĕ ăнăçлăн пырать»,—тенĕ.

Францире Германи оккупанчĕсене хирĕçле шухăш-кăмăлсем вăйланса пыраççĕ

СТАМБУЛ, октябрĕн 29-мĕш. (ТАСС). Стамбулра ĕçре тăракан ютçĕршыв çыннисем пĕлтернĕ тăрăх, Германия Францире туса пыракан террор ку [illegible] Германи оккупацийĕпе килĕшсе тăнă çынсем хушшинче те оппозициллĕ шухăш-кăмăлсене вăйлатса янă. Çапла пĕлтереççĕ: «Фигаро», «Тан» пек хаçатсем те халĕ перемири çинчен тунă килĕшӳре каланисенчен ытлашши оккупантсене урăх ним те паллă мар тесе хыттăнах çыраççĕ. Пичет мĕн çырассине цензура чарса тăрать пулин те, ку хаçатсем май килнĕ чух кирек хăçан та хăйсен оппозициллĕ шухăшĕсене палăртма тăрăшаççĕ. Çапла, сăмахран, хаçатсем де Бриньон тата Германин ытти агенчĕсем те официальнăй йĕркепе Германипе пĕр шухăшлă пулса ĕçлемелле, тесе тунă заявленине пичетлемесĕрех хăварнă, çав вăхăтрах де Бриньонăн ирĕксĕрех:—Франция хăйĕн çар флотне никама та парас çук,—тесе калама тивнĕ заявленине ăшă кăмăлпах пичетлесе, ку заявлени çинчен пурне те асăрхамалла паллă туса çыраççĕ.

Гитлерăн Вишири тарçисем çĕнĕ закон кăларнă

ЖЕНЕВА, октябрĕн 30-мĕш. (ТАСС). Нимĕçсем хушнипе Виши правительстви çĕнĕ закон кăларнă. Çав закон тăрăх, нимĕç салтакĕсемпе офицерĕсем çине тапăнма план тăвакансем çинчен е тапăнакансем çинчен, çавăн пекех тапăннине кăтартса паракан паллăсем çинчен влаçсене пĕлтермесен, çав çынсене 3 çултан пуçласа 5 çул таран тĕрмене хупаççĕ. Çак закон, пĕр енчен, Германи оккупанчĕсен Францире тăвакан тискер террорне хирĕç кĕрешекенсене пĕтĕм халăх пулăшса пынине, тепĕр енчен тата Гитлерăн Вишири тарçисем вĕçĕ-хĕррисĕр сутăнчăкла ĕçсем тунине кăтартса парать.

Германи тискерлĕхне хирĕç

НЬЮ-ЙОРК, октябрĕн 30-мĕш. (ТАСС). Германи оккупанчĕсем Францире заложниксене массăллăн асаплантарса вĕлерни Латинла Америкăн пур çĕршывĕсенчи халăха та пит кӳрентерсе янă, кунти халăхсем ку усал ĕçе хирĕç хыттă протестлеççĕ.

Америка пичечĕ пĕлтернĕ тăрăх, Чили правительстви Францире заложниксене массăллăн асаплантарса вĕлернине хирĕçлесе Германи правительствине ятарласа çырнă заявлени панă.

Уругвай правительствин ютçĕршыв ĕçĕсен министрĕ Гуани Оверсис ньюс агентствин представительне панă интервьюре нимĕçсем заложниксене вĕлернине сивленĕ. Кубари представительсен палати Францире тата нимĕçсем оккупациленĕ ытти çĕршывсенче те заложниксене тискерле асаплантарса вĕлернине протестлесе резолюци йышăннă.

Германи влаçĕсен требованийĕ

ЖЕНЕВА, октябрĕн 30-мĕш. (ТАСС). Ослоран çапла пĕлтереççĕ: Германин Норвегири влаçĕсем Тронхеймра нимĕçсен икĕ офицерне вĕлернĕ çынсене 5 кун хушшинче тупса памасассăн, 20 заложнике персе вĕлересси çинчен пĕлтернĕ.

Гитлеровецсен террорĕ

ЛОНДОН, октябрĕн 30-мĕш. (ТАСС). Белградран çакăн пек сведенисем илнĕ: Травникре (Çурçĕр Босния) çар сучĕн приговорĕ тăрăх 13 çынна персе вĕлернĕ. Унсăр пуçне татах 11 çынна асаплантарса вĕлересси çинчен приговор йышăннă пулнă, кайран асаплантарса вĕлермелле тунине улăштарса, тĕрлĕрен сроклăха тĕрмене хупса лартмалла тунă. Суд тунисене пурне те Германие хирĕç саботаж тунă тесе айăпланă.

Фашистла „союзниксем“ пĕр-пĕрне хышлани

СТАМБУЛ, октябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). Румыни хаçачĕсем юлашки вăхăтра, 1940 çулта Венгри çумне куçнă Çурçĕр Трансильванине Румыни валли каялла илес тĕллевпе, Венгрие хирĕç хĕçпăшаллă кĕрешӳ пуçласа яма уççăнах чĕнеççĕ. Нумайĕш хаçатсем çапла çыраççĕ: Румыния халь хăйĕн çурçĕр-хĕвеланăç чиккине малтан мĕнле пулнă—çавăн пек тума тивĕçлĕ, теççĕ. «Универсул» хаçат: Румыния Антонескуран Румынин мĕнпур чиккисене малтанхи пек тумалли плана пурнăçа кĕртессе кĕтет, тесе çырать. «Курентул» хаçат Антонескуна румынсене Трансильванири тăвансене ирĕке кăларассишĕн çапăçăва ертсе кайма чĕнет.

Венгрия та парăмра юлмасть. Вăл Румынирен унăн составĕнче юлнă Кăнтăр Трансильванине хăй аллине пама ыйтать. Венгри правительстви çапла пĕлтерет: Венгри ыйтнине пурнăçа кĕртмесен, Венгрия Хĕвелтухăç фронтне çар чаçĕсем яма пăрахать. Венгрире çапла калаççĕ: кăнтăр Трансильвания Венгри аллине куçасси—вăл вăхăтлăх ыйту кăна, мĕншĕн тесен, Венгрия хăйĕн чиккисене ĕлĕк Стефан король чухне пулнă чикĕсем вырăнне куçарма ыйтать. Румынипе Венгрия çапла харкашни фашистсен тĕнĕлне кĕрекен «союзниксем» пĕр-пĕринпе мĕнле хутшăнса пурăннине пит лайăх кăтартса парать.

Хĕллехи кампани умĕн

СТОКГОЛЬМ, октябрĕн 30-мĕш. (ТАСС). Сивĕ хĕл кампанийĕнчен пурпĕрех хăтăлма çуккине халĕ Германире кăна мар, унăн вассальнăй союзникĕсен çĕршывĕсенче те ăнланса илме пуçланă. Çапла, финсен «Илкка стар» ятлă хаçачĕ октябрĕн 22-мĕшĕнчи умстатьяра çапла çырать: «Финляндире те, ытти фронтсенче те хĕллехи вăрçăран ниепле те иртме çукки халĕ ĕнтĕ паллă пулса тăчĕ. Финляндишĕн хĕллехи вăрçă мĕнпур вăйсене татах та ытларах кăларма кирлине, граждăнла халăхăн пурнăçĕ татах та ытларах начарланассине пĕлтерет. Халăха продовольстви парассине татах та чылай чакараççĕ».

«Ариецсен раси» пуçпулса тăрассишĕн гитлерла палачсем юнлă поход пуçласа ячĕç. Хăйсем чуралантарнă çĕршывсенчи халăха вĕсем пере-пере тата çака-çака вĕлереççĕ, асаплантараççĕ, выçлăхпа, çуклăхпа тата чир-чĕрпе ерипен вĕлерсе пыраççĕ.

Эпир пичетлесе кăларакан ӳкерчĕкĕн оригиналне тыткăна илнĕ фашистла офицертан тытса илнĕ. Тепĕр енне кĕскен: «Польшăри еврей» тесе çырнă. Польшăри «çĕнĕ йĕркен» жертвине—нумай миллионсенчен пĕрине ариецсен бандичĕ тулли кăмăлпа ӳкерсе илнĕ.

(ТАСС фотохроникин репродукцийĕ).

Англин авиаци министерстви пĕлтерни

ЛОНДОН, октябрĕн 30-мĕш. (ТАСС). Англин авиаци министерстви çапла пĕлтерет: октябрĕн 27-мĕшĕнче каçхине Англи бомбардировщикĕсем Нант хули çине вĕçсе пырса пиншер листовкăсем пăрахнă. Çав вăхăтра Нант хулинче пурăнакансем нумайĕшĕ Англи летчикĕсене тĕрлĕрен майсемпе ответсем панă. Англин çыран енчен вĕçсе пыракан самолечĕсене хăвăрт уçăлса хупăнакан алăксемпе кантăксем витĕр çутатса кăтартнипе кĕтсе илнĕ. Пĕр летчик крассин ламписем çутса вĕсене çĕр çинче «В» саспалли евĕрлĕ вырнаçтарса тухнине курни çинчен каласа панă. Тепĕр çуртра электричествăна хăвăрт çута-çута сӳнтернĕ пулнă.

Албанири партизанла движени

ЛОНДОН, октябрĕн 29-мĕш. (ТАСС). «Дейли геральд» хаçат çапла пĕлтерет: Албани патриочĕсем Валлон районĕнчи нефтепромыслăсене нумайĕшне пĕтерсе тăкнă. Нефть тĕлĕшĕнчен Италия хăй пурнăçĕнче пĕр Албани нефтепромыслисемпе кăна усă курса тăма пултарать. Халĕ Италия пĕр Германи çине кăна шанма пултарать. Анчах Германия хăй те Румыни нефтепромыслисем мĕнле ĕçлесе тăнипе нумай çыхăнса тăрать.

---o---

Пахча-çимĕçсем ытларах хатĕрлер

Пирĕн республикăри колхозсенче кăçал пахча-çимĕçсем тухăçлă пулчĕç. Анса пулнă пахча-çимĕçсене колхозсем вăхăтра тата ăнăçлăн пуçтарса кĕртрĕç. Колхозсем пирĕн мухтавлă Хĕрлĕ Çара çителĕклĕ таран пахча-çимĕçсем парса пулăшма тăрăшаççĕ. Нумай колхозсем хăйсен обязательствисене срокчен тултарчĕç. Анчах, калас пулать, пахча-çимĕçсем хатĕрлесси республикăра питех те вăраххăн пулса пырать-ха. Чăвашпотребсоюз, çавнашкалах тата районсенчи потребсоюзсем те пахча-çимĕçсем хатĕрлес ĕç çине çителĕксĕр çавăрăнса пăхаççĕ.

Германи фашизмне хирĕç геройла çапăçакан Хĕрлĕ Çар боецĕсем тата рабочисем валли çителĕклĕ таран пахча-çимĕçсем хатĕрлеме условисем çителĕклĕ. Кунта ĕçе пуçарса, ертсе пыни çеç кирлĕ. Чăвашпотребсоюз тата райпотребсоюзсем пахча-çимĕçсем хатĕрлес тĕлĕшпе хальхи тапхăр ыйтнă пек ĕçлеççĕ теме пултараймастпăр. Вĕсем хăйсен ĕçĕсене вăрçă вăхăтĕнчи пек урăхлатса çĕнетме васкамаççĕ. Паянхи кун тĕлне Чăвашпотребсоюз купăста хатĕрлемелли плана 12 процент, çĕрулми енĕпе 19 процент, ытти çимĕçсем тĕлĕшпе 30 процент çеç тултарнă.

Çĕрпӳ, Красноармейски, Шăмăршă, Шăхасан, Ишлей райпотребсоюзĕсем пахча-çимĕçсем хатĕрлемелли плансене 42 процентран пуçласа 60 процента çити кăна тултарнă. Улатăр, Канаш, Сĕнтĕрвăрри райпотребсоюзĕсем пахча-çимĕçсем хатĕрлеме пуçăнмапа пĕрех. Çак райпотребсоюзсенчи работниксем «çанталăк начар тăрать, пахча-çимĕçсене хатĕрлеме чăрмантарать», тенĕ сиенлĕ шухăшпа пурăнаççĕ. Çав вăхăтрах хăйсем колхозсене тухса çӳремеççĕ, ĕçе организацилеме тăрăшмаççĕ.

Чăвашпотребсоюз хăйĕн вырăнсенчи органĕсене кирлĕ пек ертсе пыни çук. Пахча-çимĕçсем хатĕрлес тĕлĕшпе ĕçлекен Краснов юлташ ытларах телефон тăрăх «ертсе пыма» тăрăшать. Вырăнсенче ĕçсем мĕнле пулса пынипе сахал интересленет.

Пирĕн халĕ пахча-çимĕçсене типĕтес ĕçе те сарлакан туса пымалла. Хăшпĕр районсенче, сăмахран, Канаш, Улатăр тата Ишлей районĕсенче пахча-çимĕçсем типĕтме тытăнман.

Пахча-çимĕçсем хатĕрлес ĕçе сарлакан пуçарса пымалла. Çавнашкалах хатĕрленĕ çимĕçсене те типтерлĕ сыхласа усрамалла.

ДАНИЛОВ-ЧАЛДУН.

Мускаври А. М. Горький ячĕпе тăракан Художествăллă Академиллĕ театр Н. Погодинăн «Кремлевские куранты» ятлă пьесине лартма хатĕрленет. **Ӳкерчĕк çинче:** 2-мĕш актри сцена—Ленинпа матрос Рыбаков Кремль стенисем патĕнче тĕл пулни Ленин ролĕнче РСФСР тава тивĕçлĕ артисчĕ А. Н. Грибов тата матрос Рыбаков ролĕнче—РСФСР халăх артисчĕ Б. Н. Ливанов.

Ф. КИСЛОВ фотоӳкерчĕкĕ. (ТАСС фотохроники).

Колхозниксен паха ĕçĕ

ЕТĔРНЕ. Оборонăн Государственнăй Комитечĕн председателĕ И. В. Сталин юлташ фашизма çĕмĕрсе тăкма халăхăн пĕтĕм вăйĕсене пухма чĕнсе каланине ответлесе Стрелецкри Буденный ячĕпе тăракан колхозри колхозниксемпе колхозницăсем оборона фондне мотоцикл, 20 пин тенкĕ укçа, 75 центнер тырă, 1000 литр сĕт, заем облигацийĕсене 11500 тенкĕлĕх панă. Колхозниксем вăрçă пĕтиччченех кашни уйăхра пĕрер ĕçкунĕ çине тивекен тупăша оборона фондне хываççĕ. Кунсăр пуçне колхозниксем Хĕрлĕ Çарăн боецĕсем валли 37 тир, 15 мăшăр чăлха, 19 мăшăр алшиш, 12 килограмм çăм, 5 фуфайка т. ыт. панă. Колхозниксем хăйсен пĕтĕм ĕçне вăрçă интересĕсемпе çыхăнтарса пыраççĕ. Колхозниксем государство умĕнчи обязательствăсене вăхăтра тултараççĕ. Нумаях пулмасть вĕсем районри «Колхозник юлташĕ» хаçат урлă районри пĕтĕм колхозсене, учрежденисемпе предприятисене хăйсен примерĕ тăрăх ĕçлеме чĕнсе каларĕç.

Стрелецки колхозниксен чĕнĕвне районри колхозсем ĕçпе пурнăçласа пыраççĕ. Изамбайри «Смычка» колхоз оборона фондне 1000 литр сĕт, 20 килограмм çăм, 500 штука çăмарта панă. Стрелецки колхозниксен чĕнĕвне сӳтсе-явнă хыççăн «Смычка» колхозри колхозниксемпе колхозницăсем оборона фондне татах 2000 литр сĕт, 40 килограмм çăм пама йышăннă. «Красноармеец» колхоз членĕсем 80 килограмм çăм, 50 килограмм пыл тата 2 гектар çинче туса илнĕ тупăша панă. Колхозниксем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли 100 мăшăр алшишсемпе чăлхасем хатĕрлеççĕ.

Ленин ячĕпе тăракан колхозри колхозниксемпе колхозницăсем Стрелецки колхозникĕсен чĕнĕвне сӳтсе-явнă хыççăн пĕр тонна аш-какай, 20 килограмм çăм, 50 килограмм кăмпа, 5 килограмм çу панă. Çĕнĕ Етĕрнери «Комсомол» колхоз оборона фондне 300 литр сĕт, 10 килограмм çăм панă. Стрелецки колхозникĕсен чĕнĕвне сӳтсе-явнă хыççăн, колхоз татах 1050 литр сĕт пама йышăннă.

Чылай колхозсем хăйсен государство умĕнчи обязательствисене срокчен тултарма тытăнчĕç. «Комсомол» колхоз 1941 çулшăн аш-какай, сĕт-çу, çăмарта, çăм, тĕштырă памалли обязательствăсене срокченех тултарчĕ. «Красноармеец», «Восток» колхозсем те хăйсен государство умĕнчи обязательствисене йăлтах тултарнă.

Н. ЦВЕТКОВ.

Вĕренекенсен пулăшăвĕ

КАНАШ. ВЛКСМ пуçламĕш организацийĕн секретарĕ Н. Кадикин юлташ ертсе пынипе педагогика училищинче вĕренекен ачасем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли 10 çĕлĕк, хĕрачасем 410 енчĕк çĕлесе хатĕрлерĕç. Унсăр пуçне вĕренекенсем эмел ямалли пушă кĕленче 249 штука пухнă.

Г. ДАНИЛОВ.

Хĕрлĕ Çара кайнисен çемьисене пулăшаççĕ

ПАРАЧКАВ. Райсовет исполкомĕ, ялсоветсем, районри ытти общественнăй организацисем те Хĕрлĕ Çара кайнисен çемьисене пулăшас тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлеççĕ.

Вăрçă пуçланнăранпа районĕпе 170 пин тенкĕне яхăн пособи панă. Унсăр пуçне, пулăшу кассисем Хĕрлĕ Çара кайнисен çемьисене 270 центнер тырă парса пулăшнă.

Напольново колхозĕнчи Хĕрлĕ Çара кайнă Емельяновăн арăмĕ пулăшу кассинчен 120 килограмм тырă илнĕ, ачисем валли укçа тухса тăрать. Ку колхоз Гришина колхозницăна та пулăшу кассинчен 150 килограмм тырă панă.

Хĕрлĕ Çара кайнисен çемьисене пулăшас тĕлĕшпе «Восход» колхоз аван ĕçлет. Харитонова колхозницăна колхоз кашни уйăхрах икĕ пăт тырă парса тăрать, хĕлле валли вутă турттарса панă, 100 тенкĕ пособи илсе тăрать.

«VI съезд Советов» колхозри Низова колхозницăна колхоз килçуртне тирпейлесе, вутă турттарса панă. Хĕрлĕ Çара кайнă Хосаревăн арăмне (Пăрачкав ялĕ) çĕнĕ хваттере вырнаçтарнă, ачисене валли шкула çӳреме тумтирсем туса панă.

Т. КАРАСЕВА.

Лекци пулса иртрĕ

КАНАШ. Комсомолăн районри комитечĕ отечественнăй аслă вăрçă çинчен хулари çамрăксем хушшинче лекцисем, докладсем туса ирттерет. Октябрĕн 30-мĕшĕнче парткабинетра «Совет Союзĕнчи çамрăксем отечественнăй вăрçăра» темăпа лекци пулчĕ. Лектор—иккĕмĕш номерлĕ шкул директорĕ Капитонов юлташ пирĕн çамрăксем тăван çĕршыва сыхласа хăварассишĕн гитлерла вăрă-хурахсене хирĕç геройла çапăçни çинчен примерсем нумай илсе, интереслĕ лекци вуласа пачĕ.

ВЛКСМ райкомĕ оборонăллă темăсемпе çитес вăхăтра докладсем татах та туса ирттерме палăртнă.

Вкладчиксен йышĕ ӳсет

ÇĔРПӲ. Колхозниксем, служащисем хăйсен укçисене перекет кассине кайса хываççĕ. Юлашки кунсенче районри перекет касси çĕнĕ вкладчиксенчен темиçе пин тенкĕ йышăнчĕ. Ц. тата Ж. юлташсем перекет кассине 2.400-шер тенкĕ пырса хыврĕç. Çавăн пекех А. юлташ 2.000 тенкĕ, И. юлташ — 1.500 тенкĕ тата ытти юлташсем те хăйсен укçисене перекет кассине хыврĕç.

Г. ПЕТРОВ.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

БИБЛИОГРАФИ

ÇАПĂÇУ МАЛАЛЛА ПЫРАТЬ

Совет Информбюровĕ фашистсен бандитла ĕçĕсем çинчен кулленех пĕлтерет. Хăйсем вăхăтлăха тытса илнĕ районсенче вĕсем совет çыннисене чĕрĕлле çĕр айне чикеççĕ, вĕсен сăмсисене, чĕлхисене касаççĕ, пӳрнисене турта-турта кăлараççĕ.

...Фронтăн Е. участокĕнче Федоровпа Зудин красноармеецсене нимĕçсем тыткăна илнĕ пулнă. Хĕрлĕ Çар чаçĕсем ăçта вырнаçса тăнине каламаншăн фашистсем аманнă красноармеецсене хĕнеме пуçланă, тискеррĕн асаплантарнă. Федоров красноармееца офицер хăй асаплантарнă. Вăл вут çинче хĕртнĕ штыкпа Федоровăн аллисене çунтарнă, ăна кăкăртан тата çурăмран чикнĕ. Федоровран фашист çапах та нимĕнле ответ та илеймен, çавăнпа ăна персе вĕлернĕ. Зудина штурмовой отряд офицерĕ асаплантарнă. Вăл ун аллин темиçе пӳрнине касса татнă, сылтăм алă тупанне тата куçне штыкпа чиксе шăтарнă.

... Çĕрле «Новая жизнь» колхоза нимĕçсен танкĕсем пырса кĕнĕ. Танкистсем, пулеметсемпе хăратса, хресченсене ялсовечĕ умĕнчи площаде хăваласа пуçтарнă. 50 çулти беспартийнăй хресчене, ялсовет председательне Александр Данилович Николаенкона тытнă та, ăна аллисемпе урисенчен икĕ танкетка çумне çыхса лартнă. Танкеткăсем икĕ еннелле тапранса кайнă, Николаенкон аллисемпе урисене тăпăлтарса кăларнă.

Фашистсен офицерĕсем, кашни çыннах персе вĕлерессипе хăратса, ялсоветĕн ытти депутачĕсене тытса пама хушнă. Хресченсем нимĕн те чĕнмен. Вара фашистсем çичĕ çынна, ватă старики сене тытса, вĕсене пăявсемпе пĕр çĕре çыхнă, площадь варрине кăларса тăратнă. Фашистсен офицерĕ команда панă тăрăх, йывăр танк 7 колхознике пурне те хăйĕн гусеницисемпе таптаса лапчăтнă.

Колхозра фашистла банда «виçĕ сехет хушши тискер ĕçсем туса çӳренĕ, хĕрачасене пусмăрланă...»:

...Гитлерла çынçиенсем «Свободный труд» ялхуçалăх артелĕнчи колхозниксен группине тытса, вĕсене пралукран тунă чăпăрккасемпе тискеррĕн хĕнесе тăкнă. Тăн çухатса пĕлми пулнă колхозниксене пĕр çĕре купаласа хунă, краççин сапнă та çунтарса янă.

Колхоз патĕнчен темиçе километрта фашистсем полевой лазарета çавăрса илнĕ, унта йывăр аманнă 23 красноармеец пулнă. Штурмовиксем красноармеецсене допрос тума пуçланă, совет çарĕн чаçĕсем ăçта вырнаçса тăни çинчен тата вĕсен хăвачĕ çинчен сведенисем илме хăтланнă. Хăйсене мĕн кирлине илеймесĕр, урса кайнă фашистсем аманнă çынсенчен икĕ сехет хушши мăшкăлланă, сурансене çыхнă марлĕсене тăпăлтарса илнĕ, унтан аманнă боецсене ял урамĕн варрипе иртсе каякан телеграф юписем çине çакса вĕлернĕ».

Мĕн тери тискерлĕх кунта, мĕн чухлĕ юн, пирĕн çынсен, совет çыннисен юнĕ! Вăтам ĕмĕрти инквизиторсем, фашистсемпе танлаштарсан, таçтах кая тăрса юлаççĕ. Фашист! Сăмахĕ кăна мĕн тери йĕрĕнчĕк, мĕн тери ирсĕр!

Совет çыннисен чĕринче пĕр шухăш, таса ĕмĕт, çирĕп шанчăк пур: юрать, теççĕ вĕсем, фашистсем пирĕн çине кĕтмен çĕртен çĕрле килсе тапăнчĕç, ирсĕр шакал йăлипе сăтăрла ĕçсем те нумай тума ĕлкĕрчĕç. Анчах çапăçу малалла пырать! Халĕ пĕтĕм совет çĕршывĕ ура çине çĕкленчĕ. Хăçан ирсĕр йыткĕтĕвĕ халăха, пĕтĕм çутçанталăка çĕнтерни пур? Ĕмĕрне пулман вăл, пулас та çук. Йытă кирек хăçан та йытă вилĕмĕпех вилет, асра тытчăр çакна фашистсем!

Фашистсем кирек мĕнле тискер ĕçсем тăваççĕ пулин те, вĕсен кунне шутласа хунă. Çĕнтерӳ пирĕн алăра пулать. Аслă вырăс халăхĕ ĕмĕрне те чура пулман, пулас та çук.

Çак шанчăкпа вĕçленет Карменăн Чăвашиздатра пичетленсе тухнă «Çапăçу малалла пырать» ятлă кĕнеки.

Ф. УЯР.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, ялхуçалăхĕпе промышленность пайĕсен — 0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, дежурнăйăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 6555 Гор. Чебоксары. типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР, Заказ № 557. Ф. 6. 58, 84 п. л.